

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

2ND CLASS MAIL
May 9, 1996

Vol. LXXXVI Kaina 50 ct.

KETVIRTADIENIS - THURSDAY, GEGUŽE - MAY 9, 1996

Nr. 91

Lietuva sunerimusi dėl Rusijos Dūmos nario pretenzijų į Klaipėdą

Vilnius, gegužės 8 d. (AGEP) — Rusijos Dūmos vicepirmininko Sergej Baburin pareiškė pretenzijas į dalį Lietuvos teritorijos dar kartą įrodė, kad Rusijoje egzistuoja politinės jėgos, kurios pasirėmusios ignoruoti visuotinai pripažintus tarptautinės teisės principus ir normas, dvišalių sutarčių nuostatas, sako Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos sekretorius Albinas Januška.

Pokalbyje su žurnalistu jis išreiškė ypatingą susirūpinimą, kad tokių jėgų atstovai užima aukštas pareigas Rusijos parlamente ir jų veikla smarkiai suaktyvėjo Rusijos prezidento rinkimų kampanijos metu. A. Januška komentavo S. Baburino vadovaujamos Rusijos Visaliaudinės Sąjungos pareiškimą, kuriuo mėginamos pagrįsti Rusijos pretenzijos į Klaipėdos kraštą.

Jis priminė, kad balandžio 30 d. Lietuvos Užsienio reikalų ministerija (URM) perdavė Rusijos ambasada Vilniuje notą, kuria atkreipė dėmesį į pastarojo meto kai kurių Rusijos politinių veikėjų pasisakymus, kurie yra neleistini ir prieštarauja Lietuvos ir Rusijos

1991 m. liepos 29 d. sutartčiai dėl tarpvalstybinių santykių pagrindų.

Šia sutartimi abi šalys yra įsipareigojusios gerbti viena kitos suverenumą, teritorinį vientisumą ir sienų neliečiamumą pagal Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Organizacijos principus. Sutartyje numatyta, kad šalys įstatymais draudžia ir užkerta kelią savo teritorijose kurtis organizacijoms bei grupėms, taip pat veikti asmenims, siekiantiems sugriauti kitos šalies teritorinį vientisumą.

Tačiau S. Baburino ir kitų veikėjų pareiškimai nesulaukia oficialiosios Rusijos valdžios įvertinimo, pažymėjo A. Januška.

Nepaisant pastaruoju metu pasipylusio nedraugiškų pareiškimų srauto Baltijos šalių atžvilgiu, Lietuva ir toliau sieks testuoti konstruktyvų dialogą su Rusija. To pagrindinis tikslas — sudaryti papildomas Lietuvos ir Rusijos tarpusavio pasitikėjimo sąlygas, sakė URM sekretorius ir išreiškė viltį, kad tai yra abipusis tikslas.

Rusijos Visaliaudinė Sąjunga piketuos dėl žmogaus teisių pažeidimo Lietuvoje

Maskva, gegužės 8 d. (AGEP) — Kairioji nacionalistinė Rusijos Visaliaudinė sąjunga (RVS) šeštadienį surengs piketą prie Lietuvos ambasados Maskvoje. Piketo organizatorių pranešime pasigirdo pažymėjimas, kad jo dalyviai protestuos prieš „žmogaus teisių pažeidimus Lietuvoje“.

Anksčiau įvairios Rusijos nacionalistų ir komunistų organizacijos piketuos Maskvoje dažniausiai organizuodavo prie Latvijos ir Estijos ambasadų. Prie Latvijos ambasadų nuolat rengiami „Darbo Rusijos“ ir RVS atstovų piketai, reikalaujant paleisti iš kalėjimo buvusį komunistų vadovą Alfred Rubiką. Prie Estijos ambasadų — statiatikių draugija „Radonež“

piketuoją, dėl promaskvitiškos statiatikių bažnyčios likimo Estijoje.

Konkretūs „žmogaus teisių pažeidimai Lietuvoje“ piketo organizatorių pareiškime nenurodyti, tačiau dažniausiai kairieji Rusijos nacionalistai taip vadina 1991 m. sausio 13-osios perversmo organizatorius — buvusiosios prosovietinės Lietuvos Komunistų partijos vadovų Mykolo Burokevičiaus ir Juozo Jermalavičiaus suėmimą.

Rusijos Visaliaudinė Sąjunga pastaruoju metu pasižymėjo dar ir tuo, kad jos vadovas, Rusijos Dūmos vicepirmininkas Sergej Baburin paskelbė apie Rusijos teritorines pretenzijas Lietuvai.

Susitikime su Europos ministrais, Lietuvos atstovai kalbėjo apie santykius su Rusija

Vilnius, gegužės 8 d. (AGEP) — Lietuvos užsienio reikalų ministras Povilas Gylys, antradienį Birminghame, Anglijoje, kalbėdamas Vakarų Europos Sąjungos (VES) Ministrų Tarybos ir asocijuotų partnerių užsienio reikalų ir gynybos ministrų posėdyje, aptarė įvairius Lietuvos bei kitų Baltijos valstybių santykių su Rusija aspektus.

Krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius kalbėjo apie Lietuvos patirtį, dalyvaujant taikos palaikymo bei taikos įgyvendinimo misijose Balkanuose. Nepaisydama aukų Bosnijoje, Lietuva nekeis savo politikos ir toliau aktyviai dalyvaus taikos misijose buvusioje Jugoslavijoje, užtikrino ministras Linas Linkevičius.

Posėdyje dalyvavo 27 valstybių ministrai, pranešė Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos Informacijos skyrius. Užsienio

reikalų ministrai aptarė Rusijos ir Ukrainos vaidmenį Europos saugumo architektūroje. Gynybos ministrai daugiausia kalbėjo apie taikos įvedimo operacijas Balkanuose.

VES Ministrų Taryba priėmė Birmingham Deklaraciją ir numatė kitą susitikimą surengti lapkritį Belgijos Ostend mieste.

Kartu su ministrais į Birmingham vykęs Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininko pavaduotojas Algirdas Gričius dalyvavo VES Asamblėjos Prezidentinio, Politinių reikalų ir Gynybos komitetų posėdžiuose.

Iš Birmingham Lietuvos delegacija išvyko į Londoną, kur dalyvauja Britų Gynybos studijų instituto (United Service Institute for Defense Studies) surengtoje konferencijoje bendradarbiavimui ir NATO programai „Partnerystė vardan taikos“ aptarti.

Balandžio 22 d. 33 Seimo LDDP frakcijos nariai pritarė siūlymui, kad buvęs partijos narys Linas Linkevičius (kairėje) atstautydyntų iš krašto apsaugos ministro pareigų. Kadangi balandžio vidury Linas Linkevičius atstautydyntų iš LDDP, Seimo pirmininkas Česlovas Juršėnas pasiūlė jam pasitraukti ir iš vyriausybės. Kadangi Linkevičius turi prezidento paramą, jis nutarė likti vyriausybėje. Gegužės 8 d. LDDP frakcija pradėjo rengti interpelacijos tekstą Linkevičiui atstautydynti, o parašus, anot frakcijos seniūno Gedimino Kirkišo (dešinėje), panaudos iš jau ankstesnį parašytos interpelacijos, kuri kaltino jį aplaidumu.

Nuotr. P. Lileikio „Lietuvos ryte“

Didžiausius atlyginimus gauna finansiniai tarpininkai ir valdininkai

Vilnius, gegužės 3 d. (AGEP) — Statistikos departamento duomenimis, kovo mėnesį, palyginti su vasario mėnesiu, vidutinis mėnesio darbo užmokestis šalyje išaugo 4,3%. Kovo mėnesį Lietuvoje priskaičiuotas vidutinis darbo užmokestis buvo 640,20 lito, o lapkričio mėnesį — 613,48 lito.

Realus darbo užmokesčio indeksas Lietuvos ekonomijoje taip pat nustojo mažėti, kaip buvo du mėnesius prieš tai, ir palyginti su vasario mėnesiu, buvo 1,014. Minimalus pragyvenimo lygis nesikeitė — buvo 90 litų. Minimali mėnesio alga taip pat nesikeitė ir kovo mėnesį buvo 210 litų.

Labiausiai darbo užmokesčio kovo mėnesį augo kasybos pramonėje ir akmens ar molio kasyklose (23,3%), draudimo ir pensijų lėšų kaupime (19,7%), maisto produktų, gėrimų ir tabako gamyboje (19,6%). Ir aukščiausios valdžios valdymo institucijų, ministerijų, departamentų valdininkų atlyginimai išaugo 11%.

Tačiau buvo ir tokių šakų, kuriose vidutinis mėnesinio darbo užmokestis sumažėjo. Tai — piniginių tarpininkavimas — 10,3%, žuvininkystė — 4,2%, finansinis tarpininkavimas — 7,1%.

Nepaisant to, didžiausius vidutinius darbo užmokesčius Lietuvoje kovo mėnesį gavo finansiniai ir piniginiai tarpininkai — 907,33 ir 949,63 lito, elektroenergetikai — 829,62 lito, aukščiausios valdžios valdymo institucijų, ministerijų, departamentų ir tarnybų valdininkai — 812,77 lito.

Lietuvoje investavę užsieniečiai investicijų sąlygas vertina palankiai

Vilnius, gegužės 6 d. (AGEP) — Lietuvos Investicijų Agentūros organizuotos apklausos duomenimis, tarptautinės organizacijos bei užsienio ambasadų palankiai vertina investavimo sąlygas Lietuvoje. Iš apklaustųjų 70% teigė, kad bendroji

situacija investicijų atžvilgiu yra palanki, 30% ją vertino kaip nepalankią.

Apklausineje dalyvavo ir 31 užsienio įmonė. Iš jų investavimo sąlygas geriau vertino gamybininkai; 53% gamybos įmonių vadovų teigė, kad investicijoms sąlygos palankios, 41% — kad nepalankios, 5,9% apklaustųjų į šį klausimą neatsakė.

Kritiškai investicijų atžvilgiu dar yra nusiteikusių komercijos dar bei paslaugų firmos. Net 69% šios grupės apklaustųjų šalies investicijų klimatą pavadino nepalankiu, o 31% jį vertino palankiai.

Apklausa parodė, kad dauguma užsieniečių patartų investuoti į Lietuvą. Investuoti kitiems kolegoms patartų 67% užsieniečių apklaustos dalyvių; nepatartų — 28%. Į šį klausimą neatsakė 5% apklaustųjų.

Pagal investicijų vertinimo skalę nuo 1 iki 7 taškų (7 — aukščiausias vertinimas) užsieniečiai Lietuvai „parašė“ 3,9 taško. Atitinkamas jų vertinimo vidurkis Latvijoje — 4,2 taško, Estijoje — 5,2 taško. Geriausia „vidutinį pažymį“ gavo Čekija — 5,7 taško; Vengrija — 5,4, Rusija — 2,6 taško.

Didžiausi investuotojai Lietuvoje šiuo metu yra JAV tabako kompanija Philip Morris, investavusi 26 milijonus dolerių, Motorola telekomuni-

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500

TELEFAXS (312) 585-8284

A. Brazauskas baigė vizitą Latvijoje

Ryga, gegužės 7 d. (AGEP) — Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas tikisi, kad greitai pavyks susitarti su Latvija dėl jūros sienos nustatymo. „Delegacijų nuomonės suartėjo ir netrukus jos pasieks abiem šalims būtiną galutinį sprendimą“, sakė Lietuvos vadovas spaudos konferencijoje, baigdamas savo dviejų dienų vizitą į Latviją.

Lietuvos prezidentas nenorėjo komentuoti Latvijos ir Estijos konflikto dėl jūros sienos, tik pridūrė, kad artimiausiu metu reikia surasti sprendimą, kuris patenkintų visas tris šalis. Latvijos prezidentas Guntis Ulmanis spaudos konferencijoje sakė, kad abi šalys įsipareigojo pasiekti pažangos derybose su Rusija dėl sienos nustatymo ir pabėgėlių sugrąžinimo.

Pasak A. Brazauskos, Rusijos rinkimų rezultatai gali turėti įtakos Latvijai ir Lietuvai, tačiau pabrėžė, kad jie negali pakenkti abiejų šalių santykiams.

Abu prezidentai sakė, kad panašūs abiejų šalių užsienio politikos tikslai padės Latvijai ir Lietuvai siekti narystės Europos Sąjungoje ir NATO. Di-

džiausia šio vizito sėkmė abu prezidentai pripažino pasirašytą bendrą deklaraciją, kuri apibendrina tai, kas padaryta, ir nurodo tolesnes strategines Baltijos šalių bendradarbiavimo kryptis.

Intensyviai dabar turi būti toliau rengiama sutartis dėl laisvosios prekybos žemės ūkio produktais, sprendžiamas sienos klausimas ir organizuojamas muitinės darbas. G. Ulmanis vylėsi, kad Salocų-Grencalės pasienio punktus, pro kurį Lietuvos prezidentas atvyko į Latviją, bus pirmasis Europos Sąjungos standartus atitinkantis pasienio kontrolės punktas.

Antradienį baigiasi Lietuvos prezidento vizitas į Latviją. Jo metu A. Brazauskas susitiko su ministru pirmininku Andris Škele, Seimo pirmininke Ilga Kreituse, kitais Latvijos pareigūnais, pasakė kalbą Latvijos Seime.

Antradienį Lietuvos prezidentas kartu su dukra Audrone Usoniene lankėsi Siguldos mieste ir jo apylinkėse. Baigiantis vizitui jis surengė priėmimą Rygos Latvų namuose.

Lietuvos ir Latvijos derybininkai kiek pasistūmėjo derybose dėl jūros sienos nustatymo

Ryga, gegužės 8 d. (AGEP) — Lietuvos ir Latvijos derybos dėl jūros sienos nustatymo bus tęsiamos gegužės 19-20 dienomis Vilniuje, pasakė Latvijos delegacijos vadovas Juris Sinka antradienio vakarą, pasibaigus derybininkų susitikimui Rygoje. Pasak jo, dvi dienas trukusių derybų metu šalys aptarė teritorines arba dvylikamyles jūros zonas. Delegacijos pradėjo ekonominę zonų nustatymą, ieškodamos abiem šalims priimtinių metodų.

J. Sinka nenurodė, per kiek laiko šalys gali pasiekti konkrečių susitarimų. Jis pridūrė, kad derybos „teikia vilčių“, nors „procesas galėtų vykti ir greičiau“.

Kovo mėnesį vykusiam pirmajame derybų etape delegacijos susitarė dėl bendrų derybų

principų. Balandžio pabaigoje Vilniuje J. Sinkos ir Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos sekretoriaus Rimanto Šidlausko vadovaujamos delegacijos pirmą kartą aptarė abiejų šalių pakrantės liniją ir normalios bazinės pakrantės linijos įtaką jūros sienos nustatymui.

Prieš trejus metus prasižėmusios Lietuvos ir Latvijos derybos dėl jūros sienos nustatymo tapo labai sudėtingomis pernai rudenį, kai Latvijos vyriausybė pasirašė su trečiųjų šalių kompanijomis sutartis dėl naftos žvalgybos gincijamose ir Baltijos jūros zonoje. Nepaisant Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos neigiamo vertinimo, Latvijos vyriausybė balandžio 30 d. pritarė sutartį su užsienio kompanijomis ratifikavimui Seime.

A. Saudargas skaitys pranešimą Jungtinės Tautosose

Vilnius, gegužės 5 d. (AGEP) — Lietuvos Krikščionių Demokratinės Partijos (LKDP) pirmininkas Algirdas Saudargas vyks į Niujorką. Per keturias viešnagės Jungtinėse Valstijose dienas jis susitiks su JAV Krikščionių Demokratų partijos atstovais, Niujorko Lietuvių visuomene, lankysis Lietuvos misijoje prie Jungtinių Tautų, kalbės su JAV Užsienio Politikos Tyrimų Instituto ir Rytų-Vakarų Studijų Instituto vadovais, pranešė LKDP atstovas spaudai.

Gegužės 8 d. Algirdas Saudar-

gas dalyvaus Šventojo Sosto Misijos prie Jungtinių Tautų rengiamame seminare „Jungtinės Tautos — Tautų šeima“, kur jis skaitys pranešimą „Prisiimant laisvės riziką“. Šiame seminare dalyvaus ir pranešimus skaitys JT generalinis sekretorius Boutros Boutros-Ghali, JT Generalinės Asamblėjos prezidentas Diogo Freitas do Amaral, nuolatinis Šventojo Sosto stebėtojas Jungtinėse tautosose, apšalinis nuncijus, arkivyskupas Renato R. Martino, kiti žymūs pasaulio politikai bei visuomenės veikėjai.

KALENDORIUS

Gegužės 9 d.: Edita, Beatas, Grigalius, Austė, Butautas. 1945 m. nacių vadovaujama Vokietija kapituliuoja sąjungininkams.

Gegužės 10 d.: Antoninas, Beatrice, Putinas, Servaida.

LIETUVIŲ TELKINIAI

DETROIT, MI

L.S.S.I. CENTRO
VALDYBOS POSEDIS

Lietuvos Šaulių sąjungos išeivijoje centro valdybos posėdis šėstadienį, gegužės 4 d. vyko vado Mykolo Abariaus namuose, Livonia, MI. Dalyvavo 12 centro valdybos narių iš Čikagos, Toronto ir Detroito.

Pradėdamas posėdį vadas Abarijus pakvietė kapelioną kun. Alfonsą Baboną sukalbėti maldą. Susikaupimo minute buvo pagerbtas a.a. Vincas Tamošius, Lietuvoje miręs 1995 m. gruodžio 14 d. Praėjusių metų protokolą perskaitė spaudos informacijos vadovė Regina Juškaitė. Protokolas priimtas be pataisų. Vadas Mykolas Abarijus sveikino visus už nuosirdų atsiliepimą ir dalyvavimą posėdyje ir atliko pranešimą apie savo 1995 m. veiklą. Pirmąjį jis daug keliavo – dalyvavo Trakų rinktinės 25 metų sukaktyje minėjime; Vilniaus rinktinės suvažiavime; susitiko su Lietuvos Šaulių sąjungos vadovais Lietuvoje, ir dalyvavo kartu su Klaipėdos rinktinės specialaus paminklo pašventinime. Dalyvavo Tautos šventėje ir kūčiose, Čikagoje. Šią vasarą žada vykti į Lietuvą ir susitikti su tenykščiais šaulių vadovybe. Vadas perskaitė laišką Stasio Ignatavičiaus, LSS vado pavaduotojo, kuriame rašoma apie galimybę LSS įsijungti į Krašto apsaugos ministerijos sistemą. Tai bus sprendžiama Seime.

Vyko valdybos vadų pranešimai. Vado pavaduotojas Juozas Mikulis pranešė, kad laikė ryšius su vadu; ypatingų projektų nebuvo. Pervadė centrai valdybai linkėjimus nuo moterų vadės A. Kirvaitytės, negalėjusios šiam posėdyje dalyvauti. Vado pavaduotojas Jonas Šostakas pranešė, kad pernai vasarą lankėsi Lietuvoje ir dalyvavo Sporto šventėje (ne kaip šaulių atstovas, bet kaip privatus asmuo). Ypatingų projektų nebuvo. Iždininkas Sauras Mingėla pranešė įdėto stovį. 1995 m. buvo užsakyta 500 Šaulių Žvaigždės ordinų. Kapelionas kun. Alfonsas Babonas pranešė, kad kiek sąlygos leidžia, dalyvauja renginiuose, minėjimuose, pagerbimuose ir susirinkimuose. Garbės šaulė Stefanija Kaunelienė pranešė, kad gavo laiškus iš Lietuvos. Viena iš jų vado pavaduotojas Stasys Ignatavičius prašė LSS archyvu atsiųsti šaulių veiklos nuotraukų ir „Kario“ žurnalo komplektų. Antras laiškas iš a.a. V. Tamošiuo giminių, kuriame reikiama padėka St. Butkaus šaulių kuopai už suruoštą velionio pagerbimą ir LSS vadui R. Mintautui už vėliavos pristatymą. Jūrų šaulių vadas Edmundas Vengiankas pranešė, kad jūrų šaulių yra 4 daliniai, 4 kuopos ir 1 rinktinė. Dalyvauja minėjimuose ir renginiuose. Išleido 3 aplinkraščius. Ūkio tiekimo vadas Juozas Kinčius pranešė, kad turi įvairių knygų ir žemėlapių,

kurie bus nusiųsti Lietuvos Šaulių sąjungai. Sporto vadovas Balys Savickas pranešė, kad vyks įvairios šaudymo varžybos. Datas ir vietoves turėtų būti skelbiamos aplinkraščiuose. 1997 m. Kaune vyks šaudymo varžybos. Muz. Stasys Slizys pranešė, kad dalyvauja minėjimuose, renginiuose ir pagerbimuose per Mišias ir kai pakviestas atlikti įvairias programas.

Buvo pasiūlyta ir vienbalsiai priimta, kad ateinantys LSS visuotinis dalinių suvažiavimas vyks Čikagoje, 1997 m. balandžio 11 d.

Tolimesnėje posėdžio eigoje vyko diskusijos apie Šaulių Žvaigždės ordinų asmenų pažymėjimus, garbės šaulių vardų skelbimus aplinkraščiuose, nario knygučių suprojektavimą. Jūrų šaulių šakos moterų vadovės pristatymą ir literatūrinės veiklos koordinavimą.

Po posėdžio visi buvo pakviesti puikioms vaišėms ir pabendravimui. Pietus pagamino CV sekretorė Onutė Abarienė. Maldą prieš valgi sukalbėjo kapelionas kun. Alfonsas Babonas.

Regina Juškaitė

„PILĖNŲ“ STOVYKLOS
ATIDARYMAS

„Švyturio“ jūrų šaulių kuopos „Pilėnų“ stovyklos sezono atidarymas vyks sekmadienį, gegužės 19 dieną. Stovyklos varčiai bus atidaryti nuo ankstyvo ryto. Svečiai bus pavaišinti sėsių šaulių pagamintu maistu, ir brolių šaulių parūpintais gėrimais. Veiks laimės žaidimai. Visuomenė, ypač apylinkėje gyvenantieji lietuviai kviečiami atvykti į „Pilėnų“ stovyklos atidarymo gegužinę. Rengia „Švyturio“ jūrų šaulių kuopa, kuriai vadovauja Mykolas Abarijus.

ŠV. MIŠIOS UŽ MOTINAS

Sekmadienį, gegužės 12 d., Šv. Antano bažnyčioje 10:30 šv. Mišios bus aukojamos už motinas. Po Mišių vyks Motinos dienos stovį. 1995 m. buvo užsakyta 500 Šaulių Žvaigždės ordinų. Kapelionas kun. Alfonsas Babonas pranešė, kad kiek sąlygos leidžia, dalyvauja renginiuose, minėjimuose, pagerbimuose ir susirinkimuose. Garbės šaulė Stefanija Kaunelienė pranešė, kad gavo laiškus iš Lietuvos. Viena iš jų vado pavaduotojas Stasys Ignatavičius prašė LSS archyvu atsiųsti šaulių veiklos nuotraukų ir „Kario“ žurnalo komplektų. Antras laiškas iš a.a. V. Tamošiuo giminių, kuriame reikiama padėka St. Butkaus šaulių kuopai už suruoštą velionio pagerbimą ir LSS vadui R. Mintautui už vėliavos pristatymą. Jūrų šaulių vadas Edmundas Vengiankas pranešė, kad jūrų šaulių yra 4 daliniai, 4 kuopos ir 1 rinktinė. Dalyvauja minėjimuose ir renginiuose. Išleido 3 aplinkraščius. Ūkio tiekimo vadas Juozas Kinčius pranešė, kad turi įvairių knygų ir žemėlapių,

TORONTO, KANADA

„VOLUNGĖS“ DAINŲ
AIDAI

Toronto lietuvių choras „Volungė“ šių metų pavasarį švenčia veiklos 20-tį. Žiupsnelis istorijos.

Moterų oktetas – „Volungė“ susibūrė 1975 metų rudenį. Aštuonioms lietuvišioms 1976 metų pradžioje pradėjo vadovauti energinga muzikė Dalia Skrinkaitė-Viskontienė. „Volungė“ tapo mieliau laukiama klausytojų: džiugino liaudies bei estradinėmis dainomis ne tik Toronto ir Kanados lietuvių publiką, bet platino skambų dainos žodį New York, Čikagoje, koncertavo Išeivijos Jaunimo kongrese Anglijoje bei Vokietijoje.

Prie oktetu 1980 metais prisi-

Lietuvių kultūrinį paviljoną St. Petersburg, FL, kovo 14-17 d. vykusiame Tarptautiniame festivalyje suruošusi Genovaitė Modestienė lankytojams aiškina apie gintarą.

Nuotr. Elvyros Vodopalienės

jungė devyni vyrai. „Volungė“ tapo mišriu choru. Keitėsi ir plėtėsi repertuaras. Savo daina choras praturtino ne vieną minėjimą, koncertą bei vakaronę. Kūrybinis vienetas palaipsniui gilinosi į religines giesmes, chorales. Ypač šiltai jauną chorą rėmė Toronto lietuvių Prisikėlimo parapija ir jos klebonas Augustinas Simanavičius. „Volungė“ ne kartą giedojė, ir dabar tebegieda, šv. Mišiose, bažnytinėse apeigose, religinėse šventėse. Tuo pačiu chorui vis labiau verėsi religinės muzikos skrynia, leidžianti studijuoti ne tik lietuvių, bet ir užsienio kompozitorių darbus.

Nuo 1980 metų choras subrendo į 50 narių kūrybinį vienetą, nuolat tobulėdamas dainavimo technikos srityje, rinkdamasis vis sudėtingesni, išraiškingesni ir įdomesni repertuarą. Per ganetinai trumpą laiką „Volungė“ tapo vienu stipriausių choru Šiaurės Amerikos lietuvių tarpai. Tai ir vienas iš didžiausių Šiaurės Amerikos kūrybinių vienetų, apjungęs jaunesnes ir vidurines kartas dainos meno puoselėtojus. „Volungė“ įrašė pirmą plokštelę 1985 metais. Laimėjo laureatų vardą 1986 metais Kanados CBC radijo „Choral Competition“ etninę chorų konkurse. „Giesmės“, – tai antroji choro plokštelė, išleista 1987 metais.

Nemažai demesio „Volungė“ skiria ir augančiai kartai, kviesdama ir rengdama koncertus su Toronto lietuvių parapijų vaikų choralais, Maironio lietuviškos mokyklos mokinių choru, jaunimo ansambliais, pavieniais bręstančiais solistais. Tradiciniu tapo choro bendradarbiavimas su solistais Anita Pakalniškyte-Puodžiūnienė ir Jonu Vasku. Reikšmingas chorinės muzikos įnašas į „Volungės“ repertuarą-kompozitorius ir choro akompaniatorius – Jonas Govėdas.

Per gyvavimo dvidešimtmetį „Volungė“ surengė 10 kalėdinių koncertų, du religinės muzikos koncertus su Clevelando lietuvių mišriu choru, dalyvavo tarptautiniame chorų festivalyje „The Joy of Singing“, įrašinėjo CBC, dalyvavo eilėje Išeivijos lietuvių dienų (Hamiltono, Clevelande ir kt.), Išeivijos lietuvių šokių šventėje Hamiltono, dainavo Išeivijos dainų šventėje Čikagoje ir Pasaulio lietuvių dainų šventėje

Lietuvoje.

Kūrybinis vienetas – surengęs koncertinę kelionę po Lietuvos miestus. Choro atliekamomis dainomis grožėjosi ne vienas Kanados miesto klausytojas. „Volungė“ koncertavusi Bostone, Los Angeles, Philadelphiaje, Washingtono ir kitose Šiaurės Amerikos miestuose. Dvidešimties metų slinktyje per choro eiles perėjo daugiau kaip 100 dainininkų.

Jau trečią sykį „Volungė“ išleis savo įrašus. „Tegul skamba mūsų dainos“ – tokiu pavadinimu šių metų gegužės viduryje pasirodys choro CD bei juostelės. Tai lyg ir savotiškas choristų bei jų vadovų brandaus darbo vainikavimas. Klausytojai įrašuose galės pasiklausyti įvairių kartu lietuvių kompozitorių darbus, išgirsti harmonizuotas liaudies dainas. CD bei juostelėje chorinės muzikos mėgėjai išgirs net devynis kompozitorių J. Govėdos darbus, jungiančius tris šio šimtmečio dešimtmečius.

Tegul ilgai aidai daina – tautos sielos ir širdies kalba. Savo skambiu balsu „Volungė“ perduoda klausytojų muzikos, poezijos ir jausmų išraiškos pasaulį.

Ingrida Pivoriūtė

DAYTONA BEACH, FL.

PASVEIKINTAS
VYTAUTAS ABRAITIS

I Veronikos ir Jurgio Janušaičių namus š.m. balandžio 27 d. atsilankė gražus būrys jų artimų draugų pasveikinti šeiminišką Jurgį vardadienio proga.

Po gražių svečių linkėjimų Jurgiui ir Veronikai, nuaidėjus „Ilgiausių metų“ linkėjimams, Valytė Skridulienė įtraukė maldą prašę Aukščiausiojo palaimos šeiminiškams ir svečiams, kad gražus sugyvenimas ir toliau mus visus lydėtų.

Jurgis Janušaitis už išreikštų linkėjimų savo ir žmonos vardu visiems padėkojo. Pasveikino iš šiaurės atvykusius svečius: Lietuvių fondo buv. valdybos pirmininką, uolų visuomenininką, žymųjį tenorą Stasį Barą, jo žmoną Elena, jo giminingą – viešnią iš Lietuvos Genę Zabaraušienę ir Antaną Grybaską.

Šis mielių draugų susitikimas buvo skirtas pasveikinti žymųjį visuomenės veiklą, tautinės minties puoselėtoją ir ugdytoją, įvairių organizacijų darbuotoją Vytautą Jurgį Abraitį, jo artėjančios aštuoniasdešimties metų amžiaus sukaikties proga. V.A. gimė Amerikoje 1916 m. gegužės 3 d.

Vaisėms įpusėjus, sukaiktuvninko kolega, neolituanas Vacys Dzenkauskas mintimis sugrįžo į Lietuvos nepriklausomybės laikus, į studijų dienas Vytauto Didžiojo universitete ir aptarė Vytauto Abraičio, jauno studento veiklą studijų metais, organizuojant ir vadovaujant Korp! Neolituanai. Kalbėtojas įvertino ir Vytauto Abraičio šakotą, našia veikla Amerikoje.

steigiant ir vadovaujant įvairias organizacijas. Palinkėjo laimės, sveikatos ir nepavargt veikloje.

Lietuvių klubo pirmininkas Jonas Daugėlą, sveikindamas jubiliatą pažymėjo, kad juodviejų pažiuos skirtingos, tačiau Vytautas Abraitis nuosirdus, tolerantas, tvirtas savo principuose, nuosirdžiai sugyvenamas, ką jis patyręs ir čia gyvenamas, nuolatos įvairiais reikalais pasitardamas. V. Abraitis ir Daytona Beach telkinyje buvo vienas iš klubo steigėjų. Įvertino ir jo didelį įnašą į lietuviškąją veiklą. Klubu vardu palinkėjo dar daug giedrių, sveikų metų mūsų gražiame telkinyje.

Svečias Stasys Baras pasiūlydavo jubiliatui nueiti prasmingą gyvenimo keliu, darbais išeivijai ir Lietuvai, palinkėjo ir toliau dirbti Tėvynės labui. Pasiūlydavo Daytona Beach lietuvių veiklą, gražiū sutarimu, Lietuvių fondo vardu dėkojo už šio fondo nuosirdų ir stiprų remimą, pasveikino visus LF narius. Pažymėjo LF reikšmę, našią jo veiklą ir užtikrino, kad nepaisant įvairių pokyčių LF vadovybėje, fondas augs, savo paskirtį pilnai atliks. Padėkojo ir šeiminiškams už šią malonią progą, tokią jaukų pabendravinimą, kuriame sutikta buvę bendradarbiai. Operos solistai, kolegos veikėjai, golfinkai ir tiek mielių žmonių.

Prie nuosirdžių linkėjimų savuosius jungė ir sveikino Kostas Žolynas – golfininkų vardu, operos solistė Juozė Daugėlienė choro „Sietyno“ vardu, operos solistas Antanas Sprindys. Kiekvienas kalbėtojas pasidalinę įdomiais prisiminimais iš Vytauto Abraičio gyvenimo – iš studijų ir visuomeninės veiklos laikų.

Lietuvos Vyčių veikla

„PAGALBA LIETUVAI“
ŽINUTĖ

„Pagalba Lietuvai“, Lietuvos Vyčių padalinys, susilaukė laiško iš Juozo Galdiko, Vilniaus miesto sveikatos, sanitarijos ir higienijos skyriaus vadovo. Tame laiške pranešama, kad Vilniuje 1998m. medikai buvo paskiepyti Hepatito-B skiepu. Skiepai buvo išdalinti 30-čiai ligoninių ir klinikų. Iš viso gauta 7,260 dozių skiepu. Kauno akademine klinika, Klaipėdos ir Anykščių miestų ligoninės taip pat gavo vakcinas. Artai 3,000 dozių išdalinti gydymo įstaigoms. Tai buvo įvykdyta š.m. sausio mėn. Antrieji (ir paskutiniai) skiepajimai planuojami š.m. vasarą.

Kartu su laišku buvo gauti išsamūs dokumentai, kuriuose pažymėta paskiepyto mediko vardas ir pavardė, gimimo data, darbo skyrius, pirmojo skiepajimo parašas. Antroji ir trečioji skiepajimo data bus užpildyta, kai medikai vėl bus paskiepyti. Srašuose taip pat pažymėta įstaigos pavadinimas ir skiepajimo atlikimo pavardė ir parašas.

Paruošė Regina Juškaitė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$95.00. Foreign countries \$110.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mofinant, pakitavimai už gautas prenumeratas nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėsti, pažymima, iki kada yra užsimokėjusi.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$95.00	\$55.00	\$35.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$110.00	\$60.00	\$40.00
Tik šėstadienio laida:			
JAV	\$55.00	\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$60.00	\$45.00	\$35.00
Užsakant į Lietuvą (Air cargo)	\$100.00	\$55.00	
Tik šėstadienio laida	\$55.00		
Užsakant į užsienį oro paštu	\$500.00	\$250.000	
Tik šėstadienio laida	\$160.00	\$85.00	

Vyriausia redaktorė Danutė Bindokienė

Administratorius Ignas Budrys

Moderatorius kun. Viktoras Rimkeš

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šėstadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00, šėstadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį netaisako. Skelbimų kainos prišėmiamos, gavus prašymą ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuosėdara. Nesunaudoję straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasilikti kopiją.

Už jubiliatą svečiai pakėlė šampano taures ir sudainavo „Ilgiausių metų“.

Vytautas Abraitis

Pabaigoje žodį tarė pats sukaiktuvninkas Vytautas Abraitis, pažymėdamas, kad Janušaičiai jį „apgavė“, nes nieko nesakė apie tai, kas dabar įvyko. Dėkojo šeiminiškams už šią retą progą, dėkojo kalbėtojams ir sveikintojams už pareikštą ir nuosirdžias, darbus vertinančias, kalbas. Trumpai prisiminė savo gyvenimo prasmingus darbus, veiklą organizuojant organizacijas, jose atliktus darbus, o jų būta daug, našių, prasmingų. Vytautas Abraitis kuklus, nuosirdus ir Daytona Beach lietuvių telkinio veikloje įmyneš gilias pėdas.

Ši proga nebuvo skirta išsamiai aptarti Vytauto Abraičio,

prasmingą gyvenimą ir darbus. Manau, kad tai bus atliktą vėliau.

Vaišių metu susitikę draugai dalinosi savo išgyvenimais ir prisiminimais.

Diva

MARIJAMPOLĖJE BUS
RUOŠIAMAI
VARGONININKAI

Vilkaviškio vyskupas Juozas Žemaitis skelbia, kad nuo ateinančių mokslo metų pradžios Marijampolės pedagogikos mokykloje, reorganizuojamoje į aukštąją neuniversitetinę mokyklą – Pedagogikos kolegiją, įvedama pagrindinės mokyklos mokytojų ir bažnyčios vargonininko specialybė.

Nors Lietuvoje šiuo metu yra keletas mokytojų įstaigų, kur muzikai gabūs jaunuoliai gali išmokyti vargonavimo, tačiau tapti ir diplomuotu muzikos mokytoju, ir diplomuotu vargonininku kol kas įmanoma tik Marijampolėje.

LINAS A. ŠIDRYŠ, M.D.

Ophthalmologist/Akių Chirurgo

9530 S. Ridgeland Ave.

Chicago, IL 60619

708-636-0822

4149 W. 63rd St.

312-735-7799

Cardiac Diagnostic, Ltd.

6132 S. Kedzie Ave.

Chicago, IL 60629

Tel. 312-436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.

S. PRASAD TUNMALA, M.D.

Sriases ir Kraujagyslių Ligos

Valandos pagal susitarimą

6132 S. Kedzie Ave., Chicago

(312) 778-9999 arba (312) 488-4441

DR. K. A. JUCAS

ODOS LIGŲ SPECIALISTAS

GYDO ODOS AUGLIUS IR ŽAIZDAS IR

IŠSIPLETUSIAS KOUJ VENAS

KOSMETINIS CHIRURGIJA

DR. L. D. PETREIKIS

DANTŲ GYDYTOJA

9855 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL

1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.

Tel. (708) 806-6066

Valandos pagal susitarimą

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLIES IR PROSTATOS

CHIRURGIJA IR GYDYMAS

6132 S. Kedzie

Val: antr. 2-4 v. p. ir ketv. 2-5 v. p. p.

Šėd. pagal susitarimą

Kabineto tel. 312-778-2999

Namų tel. 708-448-5845

EDMUNDAS VIŽNAS, M.D., S.C.

Specialybė – Vidus ligų gydytojas

Kalbama lietuviškai

6166 S. Archer Ave. (prie Austin)

Valandos pagal susitarimą

Tel. (312) 585-7785

ARAS ŽILJONA, M.D.

AKIŲ CHIRURGIJA

AKIŲ LIGOS

Good Samaritan Medical Center

Naperville Campus

1639 E. Ogden Ave., Suite 310

Naperville, IL 60563

Tel. 708-827-0000

Valandos pagal susitarimą

Vasario 16-sios minėjime, Omahoje. Iš k. – miesto meras Hal Daub, LB Tarybos narė ir Omahos lietuvišties mokyklos vedėja Aušrelė Sakalaite, paskaitininke – viešnia iš Washingtono Audrone Pakštienė ir LB Omahos apylinkės pirm. dr. Gediminas Muraukas

1945-JŲ METŲ GEGUŽĖS

9-JI

JONAS DAINAUSKAS

1945 m. gegužės 9 d. Vokietijos Reichas kapituliavo ir buvo pasirašytas paliaubos. Tuo Europoje pasibaigė baisusis Antrasis pasaulinis karas, kur buvo nugalėta „XX amžiaus pabaisa – nacizmas“. Pavergtieji, svetimųjų jėgų užgrobtieji kraštai turėjo atgauti laisvę. Vokietijai (bei jos sąjungininkai) turėjo išgyventi okupacijos, represijų, reparacijų skurdą, pasmerkimus, nes ji pralaimėjo. Vakari galėjo grįžti prie taikaus gyvenimo. Tuo tarpu esantieji i rytus nuo rytinės Vokietijos sienos kraštai, Raudonosios armijos išlaisvinti iš nacių gėlių, po 1945.V.9 d. pateko i dar baisesnį terorą nei nacių – Sovietų Rusijos „globa“. Baltijos kraštams „XX amžiaus pabaisa“ tapo ne nacių Vokietija, o Sovietų Rusija. Niurnbergo byloje Vokietijos teisėjai pamiršo Ribbentropo-Molotovo paktą, kuriuo remiantis, Sovietų Rusija Baltijos tautas užgrobė 1940 metais. Stalinas atvirai skelbė, kad nacių nugalėjo vien Sovietų Sąjungą. Gal todėl sovietų išlaisvintų kraštų atžvilgiu, buvo paminėta Atlanto charta 1941.VIII.14 d. Franklin D. Roosevelt ir Winston Churchill pasirašyta 1945.V.9 d. Lietuva atnešė tik sovietų vergiją.

Po Suomij-sovietų 1930/40 m. karo Hitleris save įtikino, kad vokiečiai rusus nugalės, ypač jei „žaiabu“ puls milžiniškosios jėgos. 1941.VI.21 d. vakare, Vokietijos-Sovietų pasienyje buvo sutelktos penkios nacių kariuomenės grupės: 1. pietų, vad. gen. feldmaršalo Runstedto; 2. centro – gen. feldmaršalo von Bocko; 3. šiaurės – von Loeb; 4. kairiajame fronto sparne buvo atskira armija „Norvegija“ – vad. gen. pulk. Falkenhorsto, o 5. dešiniajame sparne – 2 rumunų armijos ir 8-tas vengrų korpusas. Iš viso tada vokiečiai buvo sutelkę 141 vokiečių kariuomenės ir 29 savo sąjungininkų divizijas. Vien vokiečių karių buvo trys su puse milijonų, 3,680 tankų, 5,755 lėktuvų. Tokio milžiniško vienos kariuomenės sutelkimo istorijoje dar nebuvo.

Sovietai penkiose pasienio karo apygardose turėjo 15 armijų ir 4 mechanizuotus korpusus, iš viso 170 divizijų bei brigadų, 9,700 tankų, (daugiausia tai buvo lengvieji tankai, nors taip pat jau turėjo 1,475 naujausio tipo KV ir T34 tankų), o aviacijoje 9,100 lėktuvų. Šios penkios karo apygardose sovietai turėjo 2.8 mln. žmonių.

Tad pirmąją karo dieną sovietai turėjo 2.5 kartų daugiau tankų ir 1.5 kartų daugiau lėktuvų nei Vokietija. Žaibiški vokiečių kariuomenės puolimai

per radiją pasakė: „...Ateityje ryškėja grėsmė, kuriai turime pasiruošti... Jei Didžioji Britanija žus, mes atsirasime prieš vamzdį pistoleto, užtaisytą sprogstamomis kulkomis. Mes turime su visa energija ir išmoningumu didinti apsiginklavimo pramonę ir laivų statybą... Mes turime būti didžiojo demokratijos arsenalu...“ 1941.III.11 d. JAV Kongresas priėmė „Lend-Lease“ aktą, kurio galiojimas dar tą pačią dieną buvo išplėstas Anglijai bei Graikijai. Buvo priimtas veiklos planas, kurio realizavimui buvo paskirta 7 mlrd. dolerių, visa tai motyvuojant „karine pagalba JAV draugiškiems kraštams“.

Čia lemiamos reikšmės turėjo ūkinis potencialas. Pvz., 1941 m. JAV pagamino 517,6 mln. tonų anglies, beveik 190 mln. tonų žiūlo, 51,4 mln. t špizo, per 75 mln. t pieno, o elektros energijos – 167,2 mlj. kilovatų valandų. Tuo tarpu TSRS 1940 m. pagamino: 166 mln. t anglies, 31,1 mln. t žiūlo, 14,8 t špizo, 18,3 mln. t pieno, o elektros energijos – 48,3 mlj. kilovatų valandų. 1941 m. TSRS ūkinis potencialas buvo perpus mažesnis nei 1940 metais.

Tuo tarpu JAV 1941 m. antroje pusėje buvo pagaminta 10,800 lėktuvų, 4,300 tankų, 1,340 laivų karo laivynui. Toji gamyba JAV sistemingai didėjo. 1943 m. JAV karo reikmenų gamyba padidėjo 7 kartus. Atsirado per 500 naujų įmonių, gaminių patrankas, šautuvus, šaudmenis, 521 lėktuvų fabrikai, 227 laivų statybos įmonės. 1943 m. JAV lėktuvų gamyba pakilo iki 36,600, artilerijos patrankų pagaminio 57,400, tankų – 38,500. 1941.VI.2., prasidėjus vokiečių-sovietų karui, Rooseveltas tuojau pat paskelbė, kad JAV pasirengusios viskuo padėti Tarybų Sąjungai. Konkretus planas pagalbos TSRS buvo apsvaistytas 1941 m. rugpjūčio mėn. prie Newfoundland salos susi-

tikus Churchill su Rooseveltu. 1941 m. spalio 1 d. Maskvoje buvo tuo reikalu pasirašyta sutartis. Tada Rooseveltas pasiskyrė 1 mlrd. dolerių beprocentinės paskolos, o 1941 m. spalio 9 d. Rooseveltas praplėtė „Lend-Lease“ aktą sovietams.

Nuo 1941 m. spalio iki 1942.VI.30 d. i TSRS buvo pasiųsti 282 laivai su 1,420,000 t karo reikmenų. Iš jų TSRS krantus pasiekė 209 laivai su 984,000 t karo medžiagos („skirtumą“) paskandino vokiečiai. Tas karo medžiagų tiekimas i TSRS vyko trimis pagrindiniais keliais: šiaurės – per Arktikos jūrą i Murmanską, Archangelską ir net Tiksi uostą prie Laptevų jūros; pietų – per Irano bei Irako uostus, o toliau geležinkelio i sunkvežimiais; per Ramųjį vandenyną i Vladivostoką, Nachodką ir kitus TSRS uostus. Beveik pusė JAV siuntų ėjo per Ramųjį vandenyną – 8,3 mln. tonų kroviniai i 17,5 mln. t i šio. Tų transportų apsaugai JAV sovietams davė apie 300 karo ir 150 transporto laivų. Dramatišku sovietams metu, iki 1942 m. birželio 30 d., JAV davė 545 lėktuvus, apie 800 tankų, 16,500 sunkvežimių. 1942 m. taip pat buvo suorganizuotas „oro tiltas“ i Aliaskos, per Čukotką i Sibirą.

Tuo keliu i TSRS buvo nugabinti 7,925 lėktuvai. Iš viso i TSRS i JAV buvo pasiųsta 17,500,000 tonų Amerikos gaminių, o pristatyta 16,600,000 tonų (900,000 t „nuskendo“). Iš viso i JAV sovietams tada buvo duota: 427,000 automobilių, 222,000 lėktuvų, 9,600 artilerijos patrankų, 13,000 zenitinių ir prieštankinių patrankų, 560 karo laivų, 131,600 kulkosvaidžių, 44,600 metalo pjautumų staklių, 2,600,000 t žiūlo, 842,000 t cheminių žaliavų, 517,000 t spalvotų metalų, apie 2,000 garvežių ir 11,200 geležinkelio vagonų. Vien 1944 m. JAV davė 670,000 mylių kabelio, o taip pat milžinišką kiekį vaistų, įskaitant ir peniciliną.

Per ketvirtadalį (pagal svorį) tų tiekimų sudarė maisto produktai – iš viso apie 4,500,000 t. JAV oficialiais duomenimis tada sovietams suteiktoji pagalba siekė 11-12 mlrd. dol. ano laiko kainomis.

Kai kurie karo reikmenys sovietijoje buvo visai negaminami, pvz., desantiniai laivai, radiolokaciniai įrenginiai. Iš esmės dauguma ryšio priemonių buvo JAV gamybos. Taip pat didelė dalis Raudonosios armijos aprangos bei apavų buvo irgi JAV gamybos. JAV Raudonąją armiją davė net vieną mln. porų veltinių. O, prisimenant, kad per visą karą sovietijoje buvo pagaminta tik apie 75,000 sunkvežimių, neabejotina, kad Raudonoji armija važiuo JAV ratais.

Visa tai JAV teikė karui prieš vokiečius. Tuo tarpu lietuvių tremtinių atsiminimuose yra užfiksuoti duomenys, kad tų tremtinių kalnimo stovyklų administracija, KGB pareigūnai, stovyklų apsaugos karininkai dėvėjo JAV gamybos milines, kailinius, veltinius ir social valge JAV atsiųstus maisto gaminius, ypač konservus. Tų stovyklų vadovybės namų atmatu duobės buvo pilna JAV konservų dėžučių, o tose stovyklose badu mirė tūkstančiai žmonių, o ypač vaikų.

Prisimenant 1945 m. gegužės 9 dieną, tad Sovietų pavergtom tautoms Gedulo dieną, prasminga prisiminti 1940 m. Katynės bei kitose TSRS NKVD stovyklose šūvių i pakaušį NKVD pareigūnų nužudytų apie 15,000 lenkų karininkų, kur Berijos pasiūlymą juos sušaudyti pasirašė visos TSRS Politbiuras, su Stalinu priešakyje. Ribbentropo-Molotovo paktą, kuriuo prasidėjo Antrasis pasaulinis karas ir tų lenkų karininkų žudynės „civilizuotų“ pasaulis iki šiol neišdriso pasmerkti! Tad, ar tas „civilizuotų“ pasaulis turi kokią nors teisę vadintis civilizuoju?

Gegužės 4 d. Balzako Lietuvių kultūros muziejuje, Čikagoje, JAV LB Krašto valdyba surūšėjo pagerbimą, kurio metu JAV ambasadorius Lietuvai James W. Swihart buvo apdovanotas „Gintaro“ žymeniu už nuopelnus Lietuvos nepriklausomybei bei nuolatinei paramai mūsų tėvynei. Pokylio metu sėdė iš kairės: Diane E. Dogan Hillard, US Treasury Department, LB Krašto valdybos pirm. Regina Narušienė, „Draugo“ vyr. redaktorė Danutė Bindokienė, dr. Loretta Višomirskytė, dr. Paul Goble; stovė: Marija Remienė, pokylio rengimo komiteto pirm. Lietuvos gen. garbės konsulas Cikagoy Vaclovas Kleiza, Asta Kleizienė, Lietuvos ambasadorius JAV dr. Alfonsas Eidintas, Louise Shelley, „American University“ žurnalo redaktorė ir Stanley Balzekas.

Nuotr. Jono Kuprio

Danutė Bindokienė

Teismas be teisių

Šios savaitės antradienį Hagoye pagaliau savo darbą pradėjo tarptautinis tribunolas, įsteigtas Jungtinių Tautų Saugumo tarybos 1993 m. gegužės mėn. teisti ir nubausti Balkanų pusiasalyje vykdytų žudynių didžiulius kaltininkus. Deja, iš „tų šiaudų vargiai bus grūdų“, nes tribunolo veikla yra taip suvaržyta, kad labiau panaši i karkokią tragikomediją, ypač palyginant tą veiklą su Niurnbergo ar Tokijo teismais, kurių tikslas buvo po Antrojo pasaulinio karo nubausti Vokietijos nacių ir japonų, vykdžiusių masines civilių ir belaisvių žudynes.

Hagos tribunolas susideda iš vienuolikos teisėjų (viena amerikietė, Gabrielle Kirk McDonald, yra iš Texas). Kaltinamųjų sąrašas šiuo metu yra 57 (atrodo juokingai mažas skaičius): 46 serbai, 8 kroatai ir Bosnijos musulmonai, tačiau areštuoti kol kas tik du kroatai, vienas serbas ir du musulmonai. Tribunolas turi teisę patraukti atsakomybėn ir nubausti asmenis, po 1991 m. sausio 1 d. vykdžiusius genocidą, pasižymėjusius žiaurumu, atlikusius žudynes, ypač civilių ir karo belaisvių, buvusios Jugoslavijos teritorijoje. Tačiau jis stokoja lėšų, neturi policijos, kuri nusikaltėlius surastų ir areštuotų, o NATO pajėgų vadai vengia aktyviau įsikišti i padėti, nepaisant, kad tai nebūtų sunku atlikti, nes Bosnijoje šiuo metu yra per 60,000 NATO kariuomenės. Nors Serbijos prez. Slobodan Milosovic pasizadėjęs kooperuoti su tribunolu ir teikti visokeriopą pagalbą, kol kas neprisirodė perduoti teismui nei apkaltintųjų savo pareigūnų. Bosnijos serbai kategoriškai atsisako pripažinti tribunolo legalumą, kas yra visiškai suprantama, nes du svarbiausieji serbų vadai – Radovan Karadzic ir Ratko Mladic – už akių nuteisti už 1995 m. Sarajevio miesto apsupimą bei puolimą, kurio metu žuvo tūkstančiai Bosnijos musulmonų.

„Etninio valymo“ metais daugiausia (apie 80 proc.) nukentėjo Bosnijos musulmonai. Jie vieninteliai visapusiškai remia Hagos tribunolo veiklą, nes, tik nu-teisus ir nubaudus genocido vykdytojus, galės prasidėti gijimo bei krašto atstatymo procesas. Čia vėl susiduriama su ta pačia dilema: tribunolas negali mirties bausmės paskirti už akių, kaip buvo leidžiama Niurnbergo ar Tokijo teismams. Didžiausia galima bausmė – kalėjimas iki gyvos galvos. Daugelis net pačių serbų tiki, kad tikroji taika Bosnijoje prasidės tik po to, kai bus nu-

bausti nusikaltėliai, ypač tie, kurie davė įsakymus beatodairiskai kankinti ir žudyti musulmonus. Šiuo metu atrodo, kad visa Bosnija paversta vienu didžiuliu masiniu kapinynu, kuriame užkastos „etninio valymo“ aukos. Tuo tarpu Bosnijos musulmonai dar nesijaučia saugūs, nes jų kankintojai ne tik laisvi ir gyvena jų tarpe, bet nemažai tų pačių žmonių užima aukštas pozicijas miestuose ir miesteliuose, kuriuose dar neseniai vykdė baisiausius nusikaltimus. Iš dalies ta situacija primena i Lietuvos atvejį, kai užsilikę i bolševikmečio savo tautiečių kankintojai gyvena geriau už buvusias aukas, yra vyriausybės globojami, aprūpinami geromis pensijomis, net kai kurie apkabinėjami ordinais bei kitais žymenimis. Jų nusikaltėjų i būvę politiniai kaliniai bei tremtiniai – neturi kur galvos priglausti ir stokoja būtiniausių kasdienybės reikmenų, kartais net duonos.

Kaip ir Bosnijos musulmonai, lietuviai jaučia daug kartelių, net beviltiško pykčio, kuris išnyktų i gijimo procesas galėtų prasidėti, jeigu didieji nusikaltėliai būtų patraukti atsakomybėn, o smulkesnieji bent išreikštų gailėtį už savo darbus. Nors lietuviai, amžių slinktyje prapratę kentėti ir nuo savųjų išdavių, ir nuo svetimųjų agresorių, savo skausmą bei nusivylimą tokia aiškia ne-teisyste slepia viduje, Balkanų gyventojai atvirai kalba apie kerštą, jeigu Hagos tribunolas neparodys daugiau ryžto ir nedarys griežtesnių sprendimų, o nusikaltėliai taip ir liks nebausti.

Keletą metų iš tolo stebėję nuolat vykdomus ir visiškai neslepiamus žiaurumus Bosnijoje-Herzegovinoje, kai kurie vakariečiai išreiškia nusistebėjimą, kad Hagos tribunolas iki šiol neapkaltino Serbijos prezidento Milosovic, kurio vaidmuo, pradedant karą Balkanuose, yra labai aiškus. Tiesa, jis veikė kartu su Jungtinių Amerikos Valstijų vyriausybe taikos derybose, dėl to kai kas mano, kad amerikiečių dėka Milosovic dabar išvengia tribunolo demesio ir niekuomet nebus pakiestas stoti prieš teisėjus. Antra vertus, tokiu lėtu tempu einant (juk jis įsteigtas prieš trejus metus), Hagos tribunolo veikla ko gero užsisė-gėromai i dvidešimt pirmąjį šimtmetį. Galbūt iki to laiko Giltinės dalgis išskabys didžiulius nusikaltėlius, kurie bus patraukti i patį Aukščiausiąjį tribunolą amžinybėje. Be abejo, i lietuviai gali tikėtis tik tokios bausmės savo kankintojams...

ARTIMOJI ANGLIJA

LEONAS VENCKUS

15

Raštinės tarnautojas mus nuveda i karštyklą ir pristato viršininkui. Tas tik paklausia mūsų vardų, juos sutrumpina i Frank ir Leo, ir nieko nelaukdamas, pristato prie mašinų. Žinoma, jis mėgina mums aiškinti, kaip ir ką daryti. Mes techniškai žodžių bei pavadinimų nežinome, tad iš jo kalbos mažai tesusigaudome, todėl gerai apsižiūrime mašinas iš visų pusių ir stebime, kaip kiti darbininkai dirba.

Gretimose mašinų eilėje dirba jauna, kreivaakė angliukė. Ji mums nuolat šypsosi. Praeidama kiekvieną kartą smakriuką krypteli i vieną šoną ir akį merkia. Karts nuo karto ji prieina tai prie Prano, tai prie manęs. Paslaugiai rodo ir aiškina, kai reikia ką nors daryti. O reikalas būna tuomet, kai nuo didelio volo karštos medvilnės pluoštas, susuktas i giją, nutrūksta. Tuomet reikia nutrūkusį galą vėl prijungti, kad jis toliau sukstųsi ir tęstų pradėtąjį darbą.

Koks čia darbas, kai nieko nedirbi. Darbą atlieka dvi eilės didelių, juodo spūžiaus mašinų. Mes tik prižiū-rime, kad medvilnės pluoštas, iškarštas puikiai susiklos-tytų i tam tikras apvalias, presuoto ir emaliuoto popie-rius stetines.

Po kelių valandų laiko i keliolikos klaidingų mė-ginimų gijas sujungti, mūsų mašinos jau eina gan paken-

čiamai. Vaikščiojame ilgu lentų taku, tarp dviejų eilių užiančių mašinų ir patenkinti švilpaujame. Ar daug reikia žmogui, kad būtų patenkintas? Jaučiu didelį palengvėjimą. Per paskutinius kelis mėnesius mūsų ner-vai buvo taip įtempti, kad kartais tikrai nelengva buvo apsimaminti. Rūpėjo nežinoma ateitis. Ar grįžti Vokie-tijon, ar dar plaukti? Kas bus, jeigu grįžus, galimybė imigruoti Kanadon bus pranykusi? Juk garantijos nėra. Tada vėl teks visiems laukti ir badauti. Dabar turiu vilties, kad netrukus atvės šeimas. Patenkintas, kad po trejų metų badmirio, dabar vėl turiu darbo ir duonos.

Turiu vilties, kad mums čia įsikurti pavyks neblo-giau, kaip vietiniams anglams. Viltis apie šeimų atvykimą, kaip viliojanti šviesa, spindi mudviejų dar ap-siniaukusiam horizonte. Už tai nuotaika abiejų gera. Pirmą dieną dirbame po daugelio metų. Tačiau tuo metu dar nenujaučiam, kiek dar vargo ir rūpestių turėsime, kol su savo šeimomis būsime suvienyti.

Pietų pertraukus metu viršininkas mus nuveda i valgyklą. Maistas čia žymiai geresnis kaip Wigsley stovykloje. Tik skonis mažai kuom skiriasi. Viskas virta be druskos ir prieskonių. Ar bulvės, mėsa, ar daržovės – viskas absoliučiai be jokių prieskonių. Neskanu. Žvalgomas. Bet štai, ant stalo pristatyta įvairiausių kon-dimentų. Druska, pipirai, actas, garstyčios, cukrus ir „ketchup“. Sūdyk ir barstyk, kiek tavo gomuriui pa-tinka. Vokietijos stovyklose begyvendami, beveik atpra-tome nuo mėsos, nes jos tiek mažai tegaudavome. Dabar

norėtusi jos vėl geru kasniu užvalgyti. Bet fabriko kan-tinoje atsinešus pietų porciją, mesia taip plonai suraikyta, kad atrodo kaip popieriaus lapas. Kai tokį lapą bent dvilinkai sulenkį, tuomet jau gali šakute įsmeigti. Pamažu pripratome prie menko skonio ir prie tų plonybių.

Pirmą darbo dieną pasibaigus, fabriko gerovės parei-gūnas ar valdininkas automobilio Praną i mane veža i būsimuosius mums „namus“. Šeiminninkai, vidutinio amžiaus žmonės, mus pasitinka maloniai, su angliška šypsena. Užsirašo vardus, pavardes ir – lygiai kaip fabriko viršininkas, nutaria nesukti sau galvos dėl neiš-tariamų svetimašalių pavardžių. Lengviau Frank and Leo. Mudusutinkame. All right. Šeiminninkas mums pataria pasiimti savo lagaminus ir užveda i namo antrąjį aukštą. Kambaryje sustatytos penkios lovos. Geležinės su spyruokliniais matraciais, švariai paklotos. Nedidelis pagalviukas ir tik viena plona antklodė.

Vėliau sužinojome, kad šeiminninkai savo namuose nuolat laiko apie dešimtį viengungių vyrų. Jiems duoda butą ir maistą. Pirmąją naktį praleidžiū nekaip. Vos tik pradėjau snausti, kai stiprus knarkimas pabudino. Visi trys kambario kaimynai airiai darbininkai. Vienas jų, net naktį pabudęs, užsidega cigaretę. Tas dar labiau pa-gadina ir taip jau kambarijje nepavydėtina ora.

Ryte pats šeiminninkas, kambarin įėjęs, visus pažadina. Skubame praustis, nusiskusti. Renkamės apacioje, valgomojame kambarijje. Pusryčiams avizinė

košė, pora riekelių bekonienos, vienas kiaušinis ir puo-dukas baltintos, saldžios arbatos. Kas nori, gauna dar po riekelę džiovintos duonos. Išeinant i darba, šeiminninkė kiekvienam paduoda po porą gerų sumuštinių. Šiltus pietus galima ir reikia pirkti fabriko valgyklo-je. Šitie sumuštiniai skirti priešpiečiams.

Sugrįžę iš darbo, gauname šiltą vakarienę. Nors ji nebloga, bet kiekvienam nusiaikėta i nepapildoma. Pavėlavęs vakarienės laiką, mes nebegalima. Prieš einant gulti, apie devintą valandą vakare, dar karta susi-renkame valgomojame. Gauname po puoduką kakavos arba Horlicks ir po vieną sausainį. Nesukubai gerdami kakavą, vieni skaito dienos ar vakarinį laikraštį, kiti žiūri televiziją. Dar kiti ant savotiškų blankų i langelius ženklina kryžiuokus. Vėliau sužinojome, kad tai futbolo žaidimų lažybos formos, kurias pildo veik visi, savo laimę išmėgint noredami. Vėliau ir aš tai dariau. Dešimtą valandą gesinamos šviesos visuose kambariuose.

Mus slegia rūpestis. Pas šituos žmones gyvenant, už butą ir maistą reikės kas savaitę mokėti po du ginius (2 Guinees – L2.2.0). Už važinėjamą autobusą i darbą ir atgal, už pietus fabriko kantinoje taip pat reikia mokėti. Tad kiek mums beliks? Mes i savaitę uždirbsime tik keturis svarus ir šešis šilingus, nuo kurių dar mokesčius atskaitys. Daugiau kaip pusę savo uždarbio išleisime už butą, maistą ir kelionę, gyvendami vieni. Iš ko mes galėsime sutaupyti savo šeimoms. Kaip jas išmaitinsime?

(Bus daugiau)

MUMYŠE GYVENS PILŲ DVASIA

DR. LORETA AMBRAŠKIENĖ

Kovo 10 d. netikėtai buvau pakviesta Genovaitės ir dr. Vytauto Musonijū dalyvauti ke- liuose lietuviškuose renginiuose Čikagos Jaunimo centre. Šie žmonės, patys turėdami savo vaikų, vaikaičių, man paskyrė visą dieną, nuosirdžiai dėkinga jiems. Aš, išgirdusi ilgesingą dainą ir lietuvių laisvės šauk- lio, poeto Bernardo Brazdžionio eiles, pasakiau Genovaitei, jog didžiuojuosi, esanti lietuvė. O buvo ir nusivylimas...

1991 m. balandį kartu su vyru Saulium Ambraška (medicini- nės radioelektronikos specialis- tas, mokslininkas, 8 tarptauti- nių išradimų autorių) svečiavo- mės Čikagoje ir, nepaisant, kad tėtenas Juozas Takulinskas (ka- ro metais buvęs Kudirkos Nau- miesčio viršaitis), nuosirdžiai prašė likti, nes buvo patogus momentas prašyti politinio prie- globščio, mes išskubėjome į Lie- tuvą, tepabuvę Amerikoje mė- nesį. Mes buvome reikalingi Lietuvai. Mano vyras buvo „ža- liaraštis“ (SKATO užuomazga), baisiai Sausio 13-ąją praleidęs prie šoninio jėgimo į dabartinis Lietuvos Seimo rūmus. Pagrin- dinis įėjimas buvo užbarika- duotas.

Kodėl niekas nei karto neuži- minė apie šiuos „mirtininkus“? Atsimenu pusamžį vyriškį, ku- ris įrašė mano vyrą į sąrašą ir paskyrė stovėti prie jėgimo ir rūmus. Juk visi suprato, kad, jei rūmai bus puolami rusų, jie žus pirmieji. Mano vyras sakė, kad „mes, nugalėję didesnę gyven- mo dalį, turim aktyviau daly- vauti gyninyboje, kad mūsų vai- kai nestotų prieš tankus“. Kaip temtingai jis tas pasakė – tą naktį žuvo mūsų, visos Lietuvos vaikai. Ačiū Dievui, mūsų sū- nus Jonas liko gyvas, nors tą naktį buvo prie TV bokšto. Šalia jo įvykius filmavo žmogus, i- kurio kamara buvo šauta, – šu- kes sužeidė sūnui smilkinį.

Kai rusų kareiviai puolė tele- viziją, po jaudinančios Vytauto Landsbergio atsisveikinimo su tauta kalbos, nutrukus TV transliacijai, palikau dukrą Jurgą su naujagime Dagnyte budėti prie telefono, o su kita dukra – Auste, lėkėm į miesto centra. Prie Parlamento – mi- nios žmonių, pranešinėjama, kad prie TV bokšto labai daug sužeistų. Prisimenu momentą, kai per minią nuvilniavo: „5 val. ryte bus tankų ataka“. Susto- jome sustingę, susikabinę ran- kom. Šalia mačiau vyro bendra- darbį Kepeženo šeimą: stovėjo su mažais vaikais. Kas ten buvo, niekad to nepamirš.

Pradėjo švisti, girdėjom pra- važiujančius tankus. Per daug žmonių buvo aikštėje, per daug kraujo būtų buvę. Likom gyvi. Kokia laimė buvo sutikti susa- lusį vyrą, vaikstinėjantį savo poste. Mes visi buvome pasiryžę žūti dėl Lietuvos. Pilnų dvasia

lietuvių gyva.

Galima suprasti mano dvasi- nę būklę, kai sekmadienio rytą, išgirdusi iš pravažiujančių mašinų per garsiakalbį sklin- dantį Uščopčiko balsą (Vil- niaus komendantas, visai kaip Hitlerio laikais), kviečiantį gyventojus taikiam darbui, ra- mybei, puoliam skambinti į savo darbą (žmonės vadino „spec. ligonine“). Teiravausi, ar daug sužeistų turi. Paaiškino, kad mūsų ligoninėje ramu, nei vieno nukentėjusiojo. (Televizija ne- veikia, vyras su sūnum prie Parlamento.) Vel skambinu jau būdinčiam administratoriui, pa- taikau pačiam vyr. gydytojui ir klausiu, ar nebus gėda mums dirbti tokioj ligoninėje, kur tokia naktį nei vienam nukentėju- siam nebuvo suteikta pagalba? Juk mieste – karo stovis, o ši ligoninė savo žinioje turėjo kelias puikiai įrengtas suomiš- kas greitosios pagalbos maši- nas, kurios tą naktį „išsejosi“ kieme. Vyr. gydytojas turėjo jas siųsti prie TV bokšto ir gabent sužeistuosius. Kas iš to, kad operacinėje būdavo net keli chi- rurgai ir laukė nukentėjusiųjų, nei vienas miesto greitosios pa- galbos mašinos vairuotojas nei nepagalvotų į šią ligoninę vežti „paprastus mirtinuosius“ iš gatvės. Čia buvo gydomi tik vy- riausybės nariai bei jų šeimos. O „Raudonojo Kryžiaus“ ligoni- nės medikai nespėjo net apžiū- rėti tą naktį atvežtų nuken- tentųjų.

Išikarščiavusi pasakiau vyr. gydytojui: „Negi mes lauksim naujos valdžios, kol čia pradės vaikščioti Burokevičius ir Jer- malavičius?“ Jau daug veliau viename gydytojų susirinkime vyr. gydytojas papriekaitavo „isteriškai gydytojai“ už ne- teisingus priekaištus. Žinoma, man su vyru viešint Ameriko- je, mano etatas toje ligoninėje buvo panaikintas, kad man „nebūtų gėda joje dirbti“, kur Sausio 13-osios naktį nebuvo atgabentas nei vienas sužeis- tas... O pro vyriausybę skirtą atskirą įėjimą pradėjo į ligoni- nę vaikščioti Burokevičius ir Jer- malavičius. Ir vyr. gydytojo leidimu į gastroenterologinį skyrių „iširti mažakraujystę“ buvo paguldyta eilinė buhalterė Fiodorova iš „kaspervizijos“ (taip tada vadino kolaboran- tų televiziją, kurios programas vesdavo pardsidavėlis Kaspera- vičius). Aš ir vel drįsau kritikuo- ti, kad visą gyvenimą dirbu, turedama tokią mažakraujystę, čia nėra jokio pavojaus gyvybei ir medicininė pagalba nėra rei- kalinga, o, be to, kolaborantai gali gydytis dideleje, gražioje, puikiai įrengtoje saugumiečių ligoninėje. Prasidėjo „ben- dravimas“ su kolaborantais. Išėjau iš ligoninės nesigailėda- ma. Greitai mano etatas vėl buvo „atstatytas“ labiau tinka-

mai gydytojais.

Tik aš viena žinojau, kad mano vyras įstojo į SKATO žva- lybinę grupę, nusprendęs likusi savo gyvenimą pašvęsti kovai su KGB ir, kaip tikras žvalgy- bininkas, tai laikė paslap- tyje. Per daug naivūs tuomet buvome...

Žinojau, kad SKATO pažymė- jimai turėjo būti įteikti iškil- mingos rikiuotės metu Trakuose 1991 m. spalio 26 d. Išvaka- rėse, spalio 25 d., mano vyras Saulius Ambraška buvo ras- tas Pedagoginio instituto laboratorijoje, žuves nuo elektros srovės. Vėliau buvo atlikta medicininė ekspertizė, išvada – „nelaimingas atsitiki- mas darbe“. Aš įsitikinusi, kad tai netiesa. Spalio 27 d. prie karsto Vilniaus miesto rinkti- nės vadas iškilmingai man įteikė vyro pažymėjimą.

Per anksti Saulius Ambraška prasiarė savo draugams, kad laikas pakelti tėvo bylą, kad Algis Klimaitis – Maskvos agentas, kad Pedagoginis in- stitutas – kagebištų irštva, pradedant tuometiniu kadru iskaitos (personalo sk.) viršininku lietuviška pavarde, tik kal- bančių rusiškai. Per anksti pa- sakė neleistą, kad saugumie- čiai pereitų dirbti deštytojais į besikuriančią Lietuvos Policijos akademiją ir vykdytų joje savo diversines užmačias, žalo- dami policininkų ideologiją. Per anksti...

Štai jau 6 metai, kai Lietuva laisva, tačiau neatsirado nei vie- no liutianisto, kurio nors straips- nyje būtų pabandęs atstatyti istorinę tiesą. 1945 m. spalio 26 d. buo sušaudytas Jurgis Amb- raška, Lietuvos žinomas vado- vėlių pradinėms mokykloms ir gimnazijai autorius. Po jo mir- ties visos „Gramatikos“ visoms gimnazijos klasėms buvo pradė- tos leisti J. Žiugždos vardu. Tai buvo dideli pinigai ir garbė. Nekalbant apie materialinę skriaudą našlei Elžbietai Amb- raškienei, kuri liko be vyro, neširdingai, su 2 mažais vaikais, tai buvo didelė moralinė skriaud- da, nes buvo pasisavintas visas Jurgio Ambraškos trumpo, bet doro gyvenimo trūkimas, nekab- lant apie nemusakomą tragediją tos šeimos, kuri buvo visapusiš- kai dosni. Gyveno jie, slėpdami- miesi nuo karo negandų, savo dviračiu Aukščių kaime, Kur- šėnų apskrityje. Sušaudė jį viena, išsivedę rusakalbiai žmonės, vil- kintys odiniais švarkais ir kepu- rėmis (gerai prisimenu apie tai pasakoję E. Ambraškiene). Pas vietinį kleboną užėję miško par- tizanai pasakė, kad tai – ne jų darbas, nors sovietinėje en- ciklopedijoje nurodyta kad tai – „buržuazinių nacionalistų“ veikla. Mes žinojom, kad tai netiesa. Žinojom, kas dėvėjo tokią aprangą, be to, rusakalbių partizanų gretose nebuvo. Anuomet užteko tik paskambinti KGB dirbančiam draugui ir pasakyti, kad Jurgis Ambraška – liaudies priešas. Kam buvo naudinga jo mirtis, tas taip ir pasielgė. O kadangi liutianistų tarpe buvo daug kalbų dėl Am-

braškos darbų „nušalinimo“, vienas liutianistas staiga „tapo“ istoriku ir „kūrė“ Lietuvos istoriją. Istoriją pagal Maskvos užsakymą. Visko buvo toje Lietuvoje...

Po Jurgio Ambraškos sušaudy- mo jų namus „išbuožino“. Istori- joje tai – negirdėtas atvejis, kai „buržuazinių nacionalistų“ au- kau nebuvo pagerbta, prie na- mo, kuriame gyveno, neprika- binta atmintinė lenta!

Elžbieta Ambraškiene pasako- jo, kad sušaudyme dalyvavo ir vienas liutianistas, labai domėjis- jų biblioteka. O „išbuožint“ atvažiuo net 6 vežimai, su muzika. Nieko kito nebuvo ga- lima pasiimti, tik knygas, kurios buvo sudėtos ant dugno 6 vežimuose. Tai buvo pasauli- nės enciklopedijos, istorinės knygos bei raštai. Pradėjus daugiau klausinėti apie „išbuo- žinimą“, E. Ambraškiene buvo iš- kviesta į KGB rūmus ir per- spėta, jei nenori su vaikais keliauti į Sibirą, tegul nutyla. Po daugelio metų jos gera draugė, ilgametė Kauno 2 vidurinės mokyklos direktorė, prasiarė, kad matė Jurgio Ambraškos kny- gas pas vieną pareigūną Šiau- liuose, bet apie tai Elžbietai geriau nežinoti. Mes supratom.

KGB bandė užverbuoti E. Ambraškiene dirbti jiems, nes ji pažinojo daugumą prieškarinės inteligentijos. Tačiau ji nepa- lūžo ir niekada nesutiko dirbti žmonėms, kurie nužudė jos vyrą. Ji niekada nebuvo partijos gretose, nors visą gyvenimą paskyrė vaikų globai, direkto- riaudama įvairiuose vaikų na- muose. Dar nemažai žmonių Lietuvoje prisimena ją su meile ir dėkingumu. Ji, pati rizikuo- dama savo vaikais, stengėsi pa- dėti ir nelegaliai sugrįžus iš Sibiro, globoją Šiaurinių šeimų. Tai buvo tikrai neeilinis žmo- gus. Ji labai pergyveno, kai sovietinės enciklopedijos cenzū- ra neleido pažymėti to fakto, kad J. Ambraška buvo „Gramati- kų“ autorius ir nuo 1945 m. teisybė nebuvo atstatyta.

Tokios motinos prižiūrimas augo Saulius Ambraška, niekuo- met nebuvo partiniu ir baisiai nekentęs KGB, kurios pavaldi- nių rankomis buvo sunaikintas jo tėvas.

Su Algii Klimaitiū, tuometi- niu Europos Parlamento sekre- toriumi, teko susitikti Vakarų Vokietijoje, Stutgarte, 1989 m. gruodį pas kun. Kazimierą Sen- kų. Jis labai pergyveno, kai sovietinės enciklopedijos cenzū- ra neleido pažymėti to fakto, kad J. Ambraška buvo „Gramati- kų“ autorius ir nuo 1945 m. teisybė nebuvo atstatyta.

Po savo vyro mirties kreipiau- si į prokuratūrą, tačiau ko galima buvo tikėtis, jei čia dir- bo tie patys tardytojai, tarde disidentus. Mane aplankė du vyro bendradarbiai, tiesiai nu- rodė asmenį, kuris galėjo priside- ti prie vyro mirties. Aš apie tai pareiškiau tardytojui. Susi- pažinusi su bylos medžiaga, šio žmogaus apklausos protokole radau, kad jis save pristatė geriausiu mano vyro draugu, o aš jo net nepažinojau, jis nei vyro mirties dieną, nei į laido- tuves nebuvo atėjęs. O gal tai budelis, bijantis savo aukos?

Prokuratūroje darbas buvo „dvejinamas“: juodraštyje žymi- ma viskas, i švarstį perkeliama tik tai, kas reikalinga. To- kių būdų buvo „gerinamas“ pro- kuratūros darbas, daugėjo už- baigtų bylų. Kai paprasčiau su-

pažindinti su juodraščiais, man buvo atsakyta, jog tai – „tarny- binė paslaptis“. Anksčiau dėl tokių dalykų kaltinom rusus. Ką kaltinti dabar?

Lietuvoje 50 metų buvo gyve- namas dviveidis gyvenimas. Da- bar paaiškėjo, kad ir komunistų partijos sekretorius tais laikais tuokėsi bažnyčioje slapta. Slap- ta buvo krikštijami ir vaikai. Mano sūnus Jonas buvo pa- krikštytas namuose, nes jo krikšto mama Marija Stapon- kiene dirbo Kauno Medicinos institute dėstytoja. Gerai, kad mes augom ir didesnę gyvenimo dalį praleidom Kaune. Gerai, kad tėvai nuo mažumės mums sakė tiesą, kad vyravo abipusės pasitikėjimas. Mano tėvas Jo- nas Laurinaitis prieš karą turėjo knygyną, knygriškylą, savo namus. Mūsų namuose iš- liko daug prieškarinių knygų, buvo mėgstama ir skaitoma B. Brazdžionio kūryba. Mūsų na- muose buvo politikuojama, pa- stoviai lankėsi kunigai. Pri- smenu jauną, dabar jau vyskupą K. Preikšą. Kaunas yra Kau- nas. Net Lietuvos prezidentas „susirgo“, kai reikėjo popiežių lydyti į Kauną. Dėl Kauno ne vienas gali „susirgti“.

Vilniuje keliavo per rankas nuogų vyrų ir moterų, besilinks- minantių suomiškose pirtyse, nuotraukos. Ne foto montažas tai buvo. Buvo tokie laikai, kai „spec. klasei“ buvo viskas galima. Nemalonu buvo skaity- ti spaudoje viešai apkaltintos prezidento meilužės interviu, kur ji tiesiai pasakė nesupran- tanti, kodėl prezidentas taip il- gai gyvena su tokia žmona.

Man teko bendrauti ne su vie- na aukšto pareigūno žmona, dir- bant gydytoja spec. ligoninėje. Jos gyveno izoliuotose nuo pasa- lio: spec. butai, vasarnamiai, spec. apsauga, spec. vienetė. O jų vyrams – spec. teisės, spec. tarnybos, spec. pirtys, spec. merginos. Ne viena iš žmonių palūžo. Tokiems atvejams spec. ligoninėje buvo spec. skyrius ir vienas spec. daktaras. Ten psi- chinės ligos buvo gydomos kaip „nekalni“ susirgimai: plauti uždegimas, mažakraujystė.

Sako, kiekviena tauta verta savo prezidento. Mūsų tauta su- žalota, tad ir Lietuvai atstovau- ja jos išrinktasios dukterimi. O žmona tegyvena sau spec. name, spec. miške su spec. tarnaitė.

Kur buvo dabartinis Lietuvos prezidentas per lemtingą Sau- sio 13-ąją? Vytautas Landsber- gis atsisveikino su tauta ir liko savo poste kaip pilėnas. Jis buvo Lietuvos laisvės šauklys. O ar išdriso Brazauskas Maskvoje, Suvažiamų rūmuose, pakilt ir išeit Michailo Gorbaciovo aki- vaizdoje protesto ženklą? Ste- bėjom ir drebėjom dėl V. Land- sbergio drąsos bei žavėjomės juo. Negali išsiginti A. Brazaus- kas: kaip stovėjo, taip ir stovi jo šeimos ir šeimynyškių namai, dar sunkiais „blokadose“ laikais statyti.

Stoviu kartą su tėvu autobus stotelėje ir girdžiu, kaip viena moteriškė rusiškai aiškina ki- toms, kad sunku dabar gyvent, nes kaltas Landsbergis, atsisky- ręs nuo Maskvos, bet ko norėt iš jo, juk žydšaudžio sūnus yra. Neiškentusi įsikisau, juk paži- nojau tėvą, bendravome su juo. Jis pats karo metais Vokietijoje vadavo sūnų iš konclagerių, iš kur jos ištraukė tokia nesamo- nė? „Šventa teisybė, – porina moteriškė, kunigas Naujosios Vilnios bažnyčioje pamokslu metu sakė“. Štai tau.

Pavargau nuo gyvenimo Lie- tuvoje. O čia, Amerikoje, buvau sutikta klausimu „kodėl jūs čia? Jūsų vieta Lietuvoje“. O jūsų? Galiu užleisti savo namus su visą geru, o su amerikietiškom pensijom galima gyventi ir Lie- tuvoje. Man pabodo 50 metų matyti ir klausyti kalbas: „dabar

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

BALYS BUDRAITIS
Broker-Associate
Patamauja įvairių nuosavybių
pirkimo bei pardavimo, mieste ir
priemiesčiuose. Suinteresuoti
skambinkite:
BUDRAIČIUI
Bus. 312-585-6100 Page 312-308-0307
Fax. 312-585-3007

MISCELLANEOUS

ELEKTROS
[VEDIMAI] – PATAISYMAI
Turiu Chicago miesto leidimą. Dir-
bu užmiesty. Dirbu greitai, garan-
tuotai ir sąžiningai.
312-778-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVENKATOS,
IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr.
Aukšė S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208½ West 98th Street
Tel. (708) 424-0854
(312) 581-0854

J K S CONSTRUCTION
„Shingle“ stogai ir visų rūšių
apkalimai (siding): medžio,
aluminiumas ir kt. Turiu darbo
draudimą. **R. Jankauskas,**
tel. 708-980-2658.

TAISOME
SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MAŠI-
NAS, ŠALDYTUVUS, ŠILDYMO
SISTEMAS, VYRYKLAS, ORO VĖ-
SINTUVUS.
H. Deckys
Tel. 312-585-0624

Pranas Zundė
KAZYS BIZAUSKAS
1893-1941
Dviejų tomų monografija. I t. - 323 psl., II t. - 430 psl.
Plačiai aprašoma K. Bizausko gyvenimas ir veikla
diplomatiniame tarnyboje. Gaunama DRAUGE.
Papigintai – 6 dol. už knygą
Su persiuntimu – 8 dol.
Illinois valstijos gyv. prideda „State sales tax“ - 0.53 dol.

Vilius Pėteraitis
LIETUVIŠKAI ANGLIŠKAS
ŽODYNAS
Apie 30,000 žodžių. 579 psl.
Gaunamas DRAUGE. Kaina-20 dol.
Su persiuntimu 22.50
Illinois gyv. prideda State sale tax 1.75 dol.

V. Baravykas
ANGLŲ-LIETUVIŲ KALBŲ
ŽODYNAS
Redagavo a. Laučka ir A. Dantaitė
Apie 30,000 žodžių ir posakių. 590 psl.
Gaunamas DRAUGE. Kaina-20 dol.
Su persiuntimu 22.50
Illinois gyv. prideda State sale tax 1.75 dol.

STASYS BARAS
Audio kasetė ir CD
Dainuoja lietuviškai įvairių operų arijas. Stuttgardo symfoninis
orkestras. Diriguoja Darius Lapinskas ir Aleksandras Kučionas
Audio kasetė - 10 dol. Su persiuntimu 12 dol.
CD - 15 dol. Su persiuntimu 17 dol.
Gaunamos DRAUGE 4545 W. 63rd St. Chicago, IL 60629

„Meskiuko Rudnisiuko“ labai sėkmingu inscenizavimu rūpinosi (iš kairės) Dana Mikuzienė, Austė Vygantienė ir Vakarė Valaitienė. Su jomis kartu svečias iš Los Angeles, poetas Bernardas Brazdžionis „Saulutes“. Lietuvos vaikų globos būrelis ruošioje popietėje su poetu Jaunimo centre kovo 10 d.

Nuotr. Jono Tamulaičio

(Nukelta į 5 psl.)

SUKAKTUVININKAS VYSK. A. DEKSNYS

LADAS TULABA

Jau trečią kartą gegužės mėnesį švenčiame vysk. Antano Deksnio amžius ir kunigystės sukaktuves. Šventėme 1981 metais 75 amžiaus ir 50 metų kunigystės sukaktį. O šiais metais švenčiame 90 metų amžiaus ir 60 metų kunigystės sukaktį. O šiais metais švenčiame 90 metų amžiaus ir 60 metų kunigystės sukaktį. O šiais metais švenčiame 90 metų amžiaus ir 60 metų kunigystės sukaktį.

Pirmosios dviejose iškilmėse Ekscelencijai pagerbti turėjau laimės dalyvauti ir parašyti apie šias sukaktuves. Nežinau, ar šiose trečiose sukaktuvių iškilmėse silpnai mano sveikata leis drauge su Sukaktuviniu džiaugtis ir dėkoti Dievui. Noriu bent rašyti žodžiu pareikšti mišiam Ganytojui savo meilę ir pagarbą, taip pat padėkoti Dievui, kad mums ir mūsų tautai davė tokį mielą Ganytoją sunkiuose išeivijoje gyvenančiuose mūsų tikintiesiems.

Būsiamas kunigas ir vyskupas gimė 1906 m. gegužės 9 d. Buteniškio kaime, Rokiškio apskrityje gausioje ir religingoje Deksnų šeimoje. Pradžios mokyklą lankė ir baigė 1918 m. Mokėsi Rokiškio gimnazijoje. 1926 m. įstojo į kunigų seminariją Kaune. Ją baigė ir buvo išvėntintas kunigu 1931 m. gegužės 30 d. Jauną kun. A. Deksnį vysk. K. Paltarokas paskyrė katedros vikaru Panevėžyje. Po trejų metų (1934) pasiuntė vikaro pareigoms į Biržus. Čia išbuvo iki 1936 m. rudens. Sveikata buvo pradėjusi šlubuoti. Todėl vysk. K. Paltarokas kun. Antaną pasiuntė į Šveicariją, į Fribourgą. Turėjo taisyti sveikatą Šveicarijos kalnų klimatu, bet drauge, pagal išgales, ir mokytis garsiaame Fribourgo dominikonų universitete. 1937 m. Velykoms kun. A.

Deksnys atvyko su kun. A. Miliumi, mano artimu draugu Vilkaviškio seminarijoje, į Romą. Aš tuo metu buvau studentas Romoje, Biblijiname institute. Buvo susidariusi tradicija, kad Velykoms į Romą atvažiuodavo įvairiuose Europos universitetuose studijuoją lietuviai studentai. Mes, romėnai, turėdavome juos priimti ir globoti. Tai buvo pirma mano pažintis su kun. A. Deksnium. Jis man liko mielas visam: iki šiai dienai.

Vysk. A. Deksnys studijas Fribourge baigė 1939 m. Įsigijo filosofijos daktaro laipsnį. Grįžti į Lietuvą negalėjo, nes tu pačių metų rugpjūtį 1 d. iškilo vokiečių – lenkų karas, sovietai įvedė savo karines igulas Lietuvoje, kas reiškė artėjantį Lietuvos okupaciją. 1941 m. pavyko pasiekti JAV. Pradžioje apistojo Čikagoje Visų Šventųjų lietuvių parapijoje svečio teisėmis. Iš čia persikėlė vikaro pareigoms lietuvių parapijoje Mount Carmel, kur klebonavo kun. J. Končius. Jis buvo didelis visuomenininkas, veikėjas, keblautojas. Jam buvo praverę turėti parapijoje kunigą pagalbininką. 1943 m. vysk. Deksnys buvo pakviestas perimti klebono pareigas lietuviškoje Nekalto Prasidėjimo parapijoje, East St. Louis, IL. Čia klebonavo 25 metus. Parapijiečių buvo gerbiamas ir mylimas, o vyskupo vertinamas, pastatė gražią bažnyčią. Vyskupas, įvertindamas jo gražių kunigišką veiklą, išrinko jį iš popiežiaus Jono XXIII prelato titulu.

Po netikėtos vysk. P. Brazio mirties, vysk. V. Brizgys kreipėsi į Šv. Sostą, prašydamas paskirti naują vyskupą Europos lietuvių sielovadai vadovauti.

Deja, tikintis sulaukti naujo vyskupo, išeivijoje sukėlė lietuvių tarpe spėjiojimus dėl galimo kandidato ir išaukė

Vysk. Antanas Deksnys.

pasidalinimą: vieni bijojo, kad nebūtų palankus vysk. Brizgio linijai; kiti, priešingai, rūpinosi, kad nebūtų artimas lietuvių fronto rezistencinio sąjūdžio linijai. Pirmieji buvo aktyvesni. Įtarė galimą, ypač vieną vysk. V. Brizgiui artimą, kandidatą ir prieš jį pradėjo siųsti neigiamus pasakymus. Tas pats dėjos ir laukiant galimo naujo vyskupo. Ši kartą net buvo drįsta, rodos, Kunigų Vienybės vardu pristatyti atskirą trijų kandidatų sąrašą, kad vienas iš jų būtų paskirtas vyskupu, nes būtų priimtinausias lietuviškai visuomenei. Šie visi nelemti žygiai uždelė naujo ganytojo paskyrimą. Reikėjo laukti net tris metus, kol pagaliau sulaukėme naujo lietuvių vyskupo Europos lietuvių sielovados vadovo. Juo tapo kaip tik prel. A. Deksnys. Jis buvo, kiek žinau, vysk. V. Brizgio rekomenduotas, bet nepriklausė nė vieniui politinei grupei, tapo visu ganytojas ir tėvas, kaip ir turi būti. Daugelis šiuo paskyrimu džiaugėsi. Kai kas tačiau su sarkazmu komentavo: „Brizgininkas!“ Vėliau, manau, visi įsitikino, kad tai buvo tikra Dievo dovana mūsų išeivijai, ypač Europoje.

Konsekracija įvyko East St. Louis katedroje. Konsekravo Apaštališkas Delegatas, Vašingtono, arkiv. Raimondis. Iškilmės buvo didelės. Dalyvavo daug lietuvių, atvykusių iš visos plačios Š. Amerikos. Po konsekracijos iškilmėse Deksnys dar kurį laiką pasiliko Amerikoje: aplankė daugumą lietuviškų telkinių.

Atvykęs į Europą, pasirinko dvi rezidencijas: Romoje – Villa Lituania ir Bad Worishofene, Vokietijoje, kuri Augsburgio vyskupo leidimu buvo vysk. P. Brazio dispozicijoje. Deksnys keturiolika metų rūpinosi lietuvių, išsiklaidžiusių po visą Europą šiaip „geležinės uždvaros“ dvasiniu aptarnavimu. Paprastas, nuoširdus, socialus jis laimėjo visų prielankumą, pagarbą ir meilę. Tikrai miela buvo bendradarbiauti su Ekscelencija, kiek tai lietė šv. Kazimiero Kolegiją. Buvo Kolegijoje savas. Joje noriai budavo, ypač didžiųjų švenčių proga. Lengvino mums vadovauti Kolegijai savo patarimais ir savo pavyzdžiu, o taip pat ir visokeriopai kitokia parama. Buvom vienos minties ir tu pačių siekių sunkumuose ir laimėjimuose. Aš asmeniškai dėkoju ir dėkoju Dievui už per Ekscelenciją patirtą brolišką solidarumą vadovaujant Kolegijai.

Dėl amžiaus 1983 m. Ekscelencija prašė šv. Tėvą atleisti iš ganytojo pareigų. 1984 m. jo vieton buvo paskirtas vysk. P. Baltakis, OFM. Ši kartą jam buvo pavesta rūpintis ne tik Europos, bet visos lietuviškos išeivijos sielovada. Prie vysk. P. Brazio ir vysk. A. Deksnio lietuviška lietuvių sielovada už Europos man buvo pavesta rūpintis, ją koordinuoti. Vysk. Baltakis liko gyventi JAV Vysk. A. Deksnys liko ir toliau reziduoti Bad Worishofene, o

taip pat Romoje Villa Lituania.

Dievas palaimino ypatingu būdu vysk. A. Deksnį ilgą amžių. Jis atsidėjo Dievui savo ištikima kunigiška ir vyskupiška tarnyba sieloms ir Bažnyčiai.

Prieš keletą metų Ekscelencija sunkiai susirgo. Bet pamažu atsigavo, nors ir nepilnai, ir sulaukė šios retos 90 metų sukakties, kuri bus paminėta Bad Worishofene, drauge prisimenant ir antrą 65 metų kunigystės sukaktį.

Apie dvi pirmąsias sukaktis, minėtas 1981 ir 1991 metais ir apie šią pastarąją buvo rašoma ir tikriausiai bus dar rašoma spaudoje. Rašiau ir aš. 1981 metais pavyko man kalbėtis su Ekscelencija ir patirti, ką jis pats apie save norėjo pasakyti. Manau, kad pats teisingiausia gali liudyti apie save. Noriu tad kai ką iš ano pasikalbėjimo šios sukakties proga perduoti.

– Jūsų kilmė?

– Man teko gimti giliai religingoje ir kunigais gausioje giminėje.

– Kaip prabėgo Jūsų vaikystė?

– Vaikystė neabejotinai lemė manai veikė mano dvasią ir turėjo sprendžiamos įtakos mano gyvenimui tėvų gili tarp savę meilė. Ją jautėme, ir ji buvo ne žodžiais išsakoma, o tyliai gyvenime praktikuojama. Mano siela kiauurai persunkė vaikystės dienos nuoširdi religinė nuotaika, kuri vyravo mūsų šeimoje... Visa tai ir nūdien yra gyva mano sieloje.

– Iš kur atėjo pašaukimas į kunigystę?

– Nėra lengva į šį klausimą atsakyti. Nei dėdės kunigai, nei vietos klebonas, nei gimnazijos kapelionas neragino manęs rinktis kunigystės pašaukimą. Tėvai, jei širdyje norėjo, kad vienas iš keturių sūnų taptų kunigu, tai viešai to nepareikšė. Manau, kad Dievo malonė veikė nejučiomis per įvairius veiksnius, lenkdama mane rinktis kunigystės kelią.

MUMYSE GYVENS PILĖNŲ DVASIA

(Atkelta iš 4 psl.)

ir Lietuvoje padėtis stabilizuojasi, rodikliai gerėja. Mano penkiasdešimtmetis vyras – po žeme, visi mes buvome pilėnai, mano duoklė atiduota.

Prieš dvejus metus svečias mėnesį laiko pas mane Lietuvoje 5 asmenų šeima. Mane pasiekė pasakojimas, kad jai labai patiko senoviški daiktai mano namuose, nes jos tėvai į Ameriką tik su lagaminu atvyko. Aš daviau jai išsirinkti vieną iš savo senoviškų žvakidžių, kad turėtų kas jai primins priekaurinę Lietuvą. Čia, Amerikoje, per 6 mėnesius mes net nepamėtėme, ką kalbėt apie pakvietimą kavos puodeliui. Vienokie jūs čia, kitokie, kai atvykstate svečiuosna Lietuvon.

Daugumai sukelia nepasitenkinimą, sakydama, kad lietuvių bėgytų kas jai primins priekaurinę Lietuvą. Čia, Amerikoje, per 6 mėnesius mes net nepamėtėme, ką kalbėt apie pakvietimą kavos puodeliui. Vienokie jūs čia, kitokie, kai atvykstate svečiuosna Lietuvon.

Nėra įvertinamas antrosios okupacijos pavojus. Jei tauta nesupranta, kad komunistas gali būti tik „išverstaskūris“, juk kūnas lieka tas pats, niekas nepadės tokiai tautai. Komunistai 50 metų laikėsi įsikibę Maskvos rankos ir naudojosi

– Kur baigėte mokslus?

– Mokiausi Kauno seminarijoje. Ją neabejotinai vertinu. Ji davė man dvasinį subrendimą ir įvedė į filosofijos ir teologijos mokslo lobyną, kuris savo ruožtu įveda į dievišką išganymo šviesą.

– Kokia buvo pradžia sielovadoje?

– Pirmieji žingsniai sielovados darbe parapijoje, tiesa, atvėrė naujus horizontus, bet tai nebuvo man visai naujas bei sveikimo darbas. Nes organizacinėje veikloje jau turėjau šokią tokią patirtį iš gimnazijos ir klerikavimo laikų. Grynai pastoracinėje veikloje pajutau kai kurių spragų. Seminarija davė teoretinį parengimą, o parapijos darbe reikėjo įsigyti praktinio pažinimo ir mokymosi spėsti gyvenimiškas problemas, susijusias su dvasinio gyvenimo asmeniškais išgyvenimais.

– Kodėl tęsėte studijas Fribourge?

– Jaučiau norą papildyti savo studijas. Tam pritarė vysk. K. Paltarokas. Prof. S. Šalkauskas patarė vykti studijoms į Fribourg, Šveicarijoje. Atsiminimai iš Fribourgo yra vieni iš maloniausių. Tiesa, pradžioje buvo kiek sušlubavusi sveikata. Teko keletą mėnesių gydytis.

Gyvenau tarptautiniame bendrabutyje „Albertinum“. Čia turėjau progos susipažinti ir susidraugauti su įvairių tautų studentais, kunigais.

– Kaip atsidūrėte Š. Amerikoje?

– Mano dėdė kun. Antanas Deksnys buvo išvykęs į Ameriką. Jis pasirūpino man kviesti iš Šveicarijos į JAV. Tai padarė per marjonus. Tėv. J. Navickas, Marianopolio kolegijos vadovas, atsiuntė man afidavitą. Jo pagalba gavau Amerikos vizą, ir galėjau atvykti.

Atvykęs, kurį laiką svečio teisėmis apistoju Brooklyne, Apreišimo lietuvių parapijos klebonijoje, pas kleboną kun. Pakalnį. Vėliau pasiekiau Čikagą ir laikinai apistojuo

DRAUGAS, ketvirtadienis, 1996 m. gegužės mėn. 9 d.

5

pas kun. J. Paškauską Visų Šventųjų lietuvių parapijos kleboną. Nuo 1942 m. buvau pakviestas vikaro pareigoms į lietuvių parapiją Mount Carmel. Klebonu tada čia buvo kun. J. Končius.

– O kaip sekėsi East St. Louis?

– Darbingiausia savo gyvenimo laikotarpį praleidau East St. Louis, vadovaudamas lietuviškai parapijai. Turėjau sunkumų, bet išgyvenau ir malonių valandų. Dievas laimino mano pastangas visokeriopai. Džiaugiausi, kai mačiau, kad dalis net ir vadinamų „nebažnytinių“ pamažu emė įsijungti į parapijos veiklą ir tapo praktikuojančiais katalikais. Esu dėkingas Dievui, kad pavyko pastatyti gražią bažnyčią, kuri ilgam liks puošnus lietuviškas paminklas.

– Kaip tapote vyskupu?

– Paskyrimas vyskupu Vakarų Europos lietuviams buvo didelė staigmena ir neįtikėtina pirmomis dienomis išgyvenimas, kai žinia negalėjau pasidalinti net su artimiausiais draugais. Prie to dar prisidėjo baimė, kad po 28 metų gyvenimo Ame-

rikoje jaučiausi atitrūkęs nuo Europos ir nepasiruošęs vadovauti lietuviškai sielovadai senajame kontinente.

Nelengva būtų nusakyti visus išpūdžius, kuriuos teko patirti per 12 metų, einant Vakarų Europos lietuvių ganytojo pareigas. Džiugu, kad pasiliko pakankamas skaičius lietuvių kunigų, kurie dirba lietuviškoje sielovadoje, lankydami paskiras vietas, kur gyvena pasiskleidę lietuvių tautiečiai. Liūdna, kad Europos lietuvių gretas nuolat retėja: senieji miršta, o jaunieji dalis integruojasi arba emigruoja.

– Kokią matote ateitį?

– Sulaukus tokio amžiaus, kokius dar planus gali turėti? Prašyti Dievą, kad pasėta sėkla išdygtų, augtų ir neštų gerus vaisius. Jei galėčiau iš naujo pradėti gyventi, greičiausiai pasirinkčiau tą pačią gyvenimo kryptį, padarant kai kuriuos mažus pakeitimus. Be abejo, nūdien eiti išganymo keliu, sekti Jėzų kryžiaus keliu yra sunkiau, negu prieš 50 metų. Bet juo reikia eiti, nes tai išganymo kelias.

PADĖKA

1996 m. balandžio mėn. 6 d. išsiskyrė su šiuo pasauliu mūsų mylimas Vyras ir Tėvas

A.†A.

PETRAS PADVAS

Reikiame gilią padėką kun. F. Kireliui už maldas koplyčioje ir bažnyčioje, už palydėjimą į kapines. Didelis aciū Vytauto Did. Jai rinktinės nariams stovėjusiems Garbės sargyboje ir šauksimams karštą.

Taip pat didelis aciū organizacijų atstovams, tarusiems jautrų atsiveikimo žodį. Dėkojame už gėles ir aukas šv. Mišioms.

Nuoširdi padėka laidojimo namų direktoriams Gaidas Daimid už tvarkingą ir gražų laidotuvių apeigų pravedimą bei visiems dalyvavusiems laidotuvių.

Esu labai dėkingas už man išreikštus raminančius paguodos žodžius.

Aciū visiems.

Liūdinti žmona Emma ir giminės

A.†A.

BRONIUI RACEVIČIUI

mirus, JANINĄ RACEVIČIENĘ, jos šeimą bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centro bendradarbiai

A.†A.

VYTAUTUI DAILIDEI

mirus, jo žmoną JOANĄ ir sūnų dr. ARVYDĄ su šeimą bei kitus gimines nuoširdžiai užjaučiu.

Magdalena Birutė Stankūnienė

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą laivu su pristatymu į namus.

Pinigai pervedami doleriais.

Sutvarkomi palikimai.

Skubiems siuntiniams AIR CARGO.

Komercinės siuntos pagal susitarimą.

Dokumentus, įgaliojimus notarizuojame veltui.

MAISTO SIUNTINIAI.

Du patys populiariausi - už \$39.- ir \$98.-

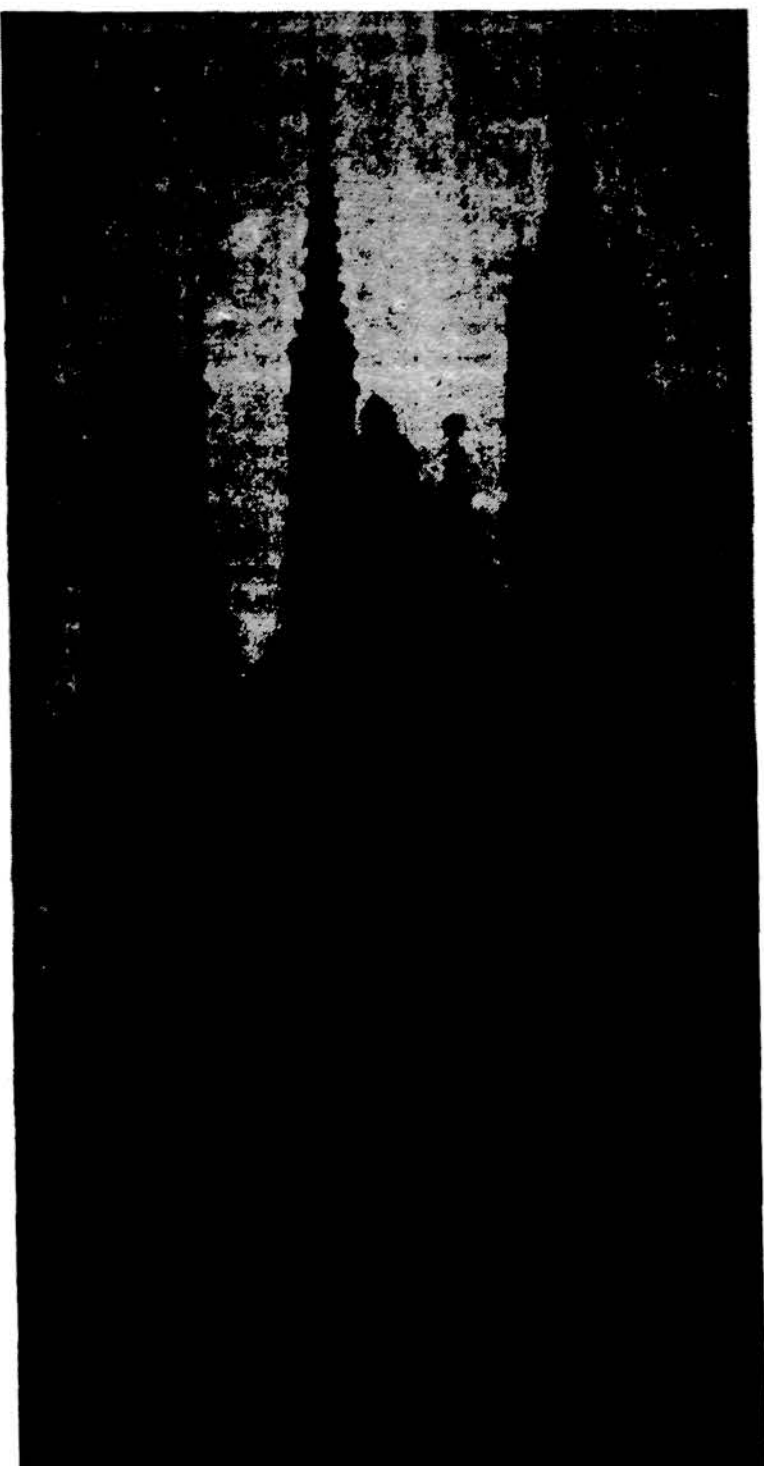
\$39.- kava tirpi, kava malta, vitaminizuota arbata (tirpi), kakava tirpi, vaisių koncentratas, sausainiai, aliejus, mėsos konservai, aspirinas, multivitaminai.

\$98.- dešra (rūkyta), mėsos konservai, šprotai, vaisių koncentratas, margarinas, aliejus, sūris, sausainiai, vitaminizuota arbata (tirpi), kakava tirpi, kava malta, kakava, cukrus, kruopos (ryžiai), makaronai, razinos, majonezas, riešutai (išlukšteni), konservuoti žirneliai, konservuoti agurkai, šokoladas, aspirinas, multivitaminai. **55 svarai** arba **25 kg.**

Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.

Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

Vilniaus Šv. Onos bažnyčia – Lietuvos vėlyvosios gotikos šedevras. Bažnyčios fasadas – vienas gražiausių Rytų Europoje.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Solistė Birutė Almonaitytė iš Vilniaus giedos iškilmingose Motinos dienos šv. Mišiose, šį sekmadienį, gegužės 12 d., 10:30 val. r., Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje. Klebonas kun. Jonas Kuzinskas kviečia visus parapijiečius (ir svečius iš toliau) dalyvauti šiose šv. Mišiose, atsižvelgti savo motinas ir tuo pačiu pasiklausyti sielą keliančių giesmių.

Lietuvių Operos choras yra pakviestas atvykti į Lietuvą ir ten kartu su Kauno Valstybiniu muzikiniu teatru dainuoti „Jūratės ir Kastyčio“ operos spektakliuose, kurie rengiami Kaune, Vilniuje, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje. Taip pat kartu pakviesti ir šioje operoje dainavę solistai. Su K. Banaičio opera bus pradėtas naujasis spektaklių sezonas. Kvietimą įteikė prieš išvykdam į Kauną teatro vyriausias vadovas Gintas Žilys ir maestro Julius Geniušas.

Škiečių klubo Čikagoje pusmetinis narių susirinkimas ir Motinos dienos minėjimas bus gegužės 14 d., antradienį, 1 val. p.p., Vytauto Didžiojo šaulių namuose. Visi nariai prašomi dalyvauti, aptarti šių metų veiklos planus ir pasivaišinti.

Čikagos lietuvių Jaunimo centras 1997 metais švęs 40 veiklos metus. Paminėti šį įvykį, šeštadienį, gegužės 11 d., 1 val. p.p., Claremont ir 56-tos gatvės bus pervadintos „Lithuanian Youth Center Drive“. Iškabos su nauju vardu bus iškabintos. Visi yra kviečiami dalyvauti šiame labai svarbiame įvykyje.

x Šį sekmadienį, gegužės 12 d. Šaulių namuose rengiama šokių popietė. Pradžią 12 val. Visi kviečiami atsilankyti ir praleisti linksmai laiką. (sk)

x A.a. Elenos Paliulienės atminimą pagerbdami, „Saulutė“, Lietuvos vaikų globos biūreliai, \$160 suaukojo R. Kisteliene, M. Stakė, D. Anyšienė, V. Janulaitis ir Žilvė Simaitis. „Saulutė“ dėkoja vargstančių Lietuvos vaikų vardu ir reiškia nuoširdžią užuojautą a.a. Elenos Paliulienės artimiesiems. (sk)

x Dr. Leonas Kriaučiūnas, Marija Kriaučiūnienė ir Jurgis Lendraitis kalbės „Saulutės Atviro žodžio forum“ penktadienį, gegužės 17 d., 7:30 v.v. Pasaulio lietuvių centro Bočių menėje. Tema: Tanka Lietuvai – Pagalba gyvenantiems Lietuvoje (Mercy Lift), pagalba atvežant gydytis Amerikoje („Vaikų vilstis“), pagalba Lietuvos žemes ūkiui ir žmonėms (įkūrimas Kaune mažųjų gyvulių ligoninės, kur mokomi instituto studentai ir įrengtos laboratorijos tirti žmonėms pavojingas gyvulių ligas, pvz. pasiutkarvių ligą). Visi kviečiami į įdomią vakaronę. (sk)

x Moterų Klubas, per Vitą Paukštelį Racine WI, atsiuntė \$150 – vieno Lietuvos našlaičių metinę globą. Dėkojame! „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas. (sk)

x Š.m. gegužės mėn. 19 d., sekmadienį, tautinių šokių grupė „Lietuvos vyčiai“ kviečia į koncertą vakaronę Jaunimo centre, didžiojoje salėje. Pradžią 3:00 v. p.p. Be šokių, programoje dalyvaus pamėgti dainininkai iš Lietuvos – Algimantas Barniškis ir Alfonsas Semūnas. Vaisinsimės kava, arbata, pyragėliais. Kviečiame! Automobilai bus saugojami. (sk)

Pedagoginio lituanistikos instituto baigiamojo kurso studentai, vadovaujami pedagogo metodologo Juozo Plačo, atliko mokyklinę praktiką Čikagos lituanistinėje mokykloje. Šiuo metu studentai rašo savo diplominius darbus ir ruošiasi išleistuvėms birželio 1 d.

Kviečiame į Motinos dienos pietus gegužės 12 d., 12 val. Pietus ruošia Pal. Jurgio Matulaičio misija, Pasaulio lietuvių centre, Lemonte. Laiko nedaug, reikia būtinai užsisakyti vietas. Paskambinkite Aldonai Palekieni 708-448-7436 ar Nijolei Stelmokienei 708-257-6846. Jūsų laukia skanus maistas, įdomi programa. Paskubėkite.

Čikagos skautų ir skautių registracija vasaros stovyklai bus vykdoma šeštadienį, gegužės 18 d., tuoj po pamokų lituanistinėse mokyklose, PLC Lemonte ir Jaunimo centre, Čikagoje. Platesnė šio reikalo informacija spausdinama šios savaitės „Skautybės kelio“ skyriuje.

Šį šeštadienį, gegužės 11 d., 7:30 val. vak., įvyks Roko Zubovo fortepijono muzikos vakaras The Beautiful Sound salėje, 120 Burr Ridge Parkway, Burr Ridge, IL. Bus atliekami Beethoven, Chopeno, Rachmaninovo kūrinių. Įėjimas nemokamas. Daugiau informacijos teikiama, paskambinus 708-325-1244.

Lietuvių fondo Meno globos komisijos pirmininkas yra dr. Gediminas Balukas, vienas LF kūrėjų, pradėjęs LF darbą jau pirmoje laikinoje LF taryboje ir po to daug kartų pakartotinai perinktas. Komisijoje kartu dirba ir jam talkina vienas iš LF steigėjų dr. Kazys Ambrozaitis ir LF kūrėjas dr. Antanas Razma. Šie trys LF veteranai rūpinasi LF globoje esančiais meno kūrinių, nes LF vienas iš pagrindinių tikslų yra remti lietuvišką kultūrą, kuri gražiai atspindi meno kūriniuose. (sk)

x Barbara Morkūnas, Oak Lawn, IL, atsiuntė \$150 – vieno Lietuvos našlaičių metinę paramą. Dėkojame! „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas, 2711 West 71 St., Chicago, IL 60629. (sk)

x „Sunku gyventi, kada gyventi lengva, kai nėra rūpestių tikrų ir jokio tikslo, kai rodo, kad tik laikas slenka, ir sukas nereikšmingai laikrodžio rodyklė“.

Amerikos Lietuvių radijas, vad. Anatolijaus Šluto, kviečia jus į jubiliejinį pokylį gegužės 11 d., šeštadienį, 7 v.v. Jaunimo centre. Jus linksmins A. Stelmoko orkestras, aktorai Apolonija ir Petras Steponavičiai ir Juozas Raudonis; estrados dainininkas Juozas Nakutavičius. Jūsų laukia puiki vakaronė ir keletas originalių staigmenų! Vietas rezervuoti: tel. 312-847-4903, adresas: 4459 S. Francisco, Chicago, IL 60632. (sk)

x TRANSPAK praneša: „Lietuvoje 20 bendrovių parduoda apie 360 pavadinimų kavos. Didžiausią rinkos dalį, t.y. 44 procentus, užima vokiška „Jacobs“ kava“. Pinigai, siuntiniai ir komercinės siuntos į Lietuvą. Maisto siuntiniai. TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL, tel. 312-436-7772. (sk)

x NAMAMS PIRKTI PASKOLOS duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prienamais nuosimais. Kreipkitės Semūnas Vaisinsimės kava, arbata, pyragėliais. Kviečiame! Automobilai bus saugojami. (sk)

„GRANDIES“ ŠOKIO SŪKURY

Balandžio 27 d. „Grandies“ ansamblio tradicinį vakarą pradėjo mokytojas šokėjas Marius Polikaitis, pasveikindamas gausiai susirinkusius svečius, paminėdamas, kad šįmet vienetui sukako 37-eri metai! Jis iškviė eilę garbės svečių: „Grandies“ garbės vadovė Irena Smieliauskienė, globėjus bei rėmėjus I. ir dr. Leoną Kriaučiūnus, „Grandies“ dvasios vadą kun. A. Saulaitį ir Pasaulio lietuvių centro administratorių Kroną su žmona. Netrukus prasidėjo „Grandies“ koncertas.

Grandietė Rima Polikaitytė grakščiai įbėgo ir suaukė dūdele visas vainikėliais pasipuošusias dainas. Vienas ratelis po kito mainėsi vikriai, linksmai, nuotaikingai. Šokėjai tarsi kvietė visus pakilti virš kasdienybės ir skristi šokio sukuryje. Galbūt todėl labai dažnai publika, uždegta jaunatviškos energijos, plojo karštai pagal ritmą, kol kiekviena ratelė išlydėjo.

Kiekvienas ratelis atsinešė scenon savo charakterį. Kai studentai šoko, visus pakėrė jų šypsnyčiai, rūbų puošnumas ir bendras malumas. Pirmieji du šokiai buvo „Rytagonė“ ir „Viliotinis“, kuriame reiškesi linksmas vienas kitą viliojimas. Jauniams aišku buvo neleng-

LB East Chicago apylinkės valdyba per pirmininkę Birutę Vilutienę atsiuntė „Draugui“ 100 dol. auką, pastebėdama: „Esame dėkingi už nuolatinių mūsų veiklos garbinimą!“ Mes savo ruožtu esame nuoširdžiai dėkingi LB East Chicago apylinkei už paramą. „Draugo“ paskirti tarnauti lietuviškai visuomenei, skelbti jos žinutes, aprašyti veiklą, informuoti apie renginius. Džiaugiamės, galėdami šią savo kilnią misiją vykdyti, o aukos ir skaitytųjų palankumas mūsų ryšyt savo darbą tėti tik labiau sustiprina.

Švč. M. Marijos Gimimo parapijos Šv. Vardo draugijos nariai renkas į šv. Mišias 8 val. r., o po Mišių mokyklos salėje bus trumpas susirinkimas. Visi parapijos vyrai kviečiami jungtis į šią gražią, seną katalikišką draugiją.

Nelaukite paskutinės minutės! Bilietus į visus šventes renginius įsigykite iš anksto! X lietuvių tautinių šokių šventės įvyksta šeštadienį, liepos 6 d., 1 val. p.p., bilietų pasirinkimas, už visas nustatytas kainas, dar neblogas; pokyliui bilietų skaičius ribotas – yra likusių dar gerų stalų, kuriuos galima užsisakyti, skambinant Irenai Kerelienei (vak. 708-361-4770) arba Sofijai Džiugienei (708-423-1681); ribotas yra skaičius bilietų ir į susipažinimo vakarą. Bilietus į visus šventes renginius galima įsigyti „Seklyčioje“, antradienio ir ketvirtadienio vakarais, nuo 6 iki 8 val. vak., šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 12 val. vid.; Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, šeštadienio rytais (veikiant lituanistinė mokykla) ir sekmadieniais po šv. Mišių. (sk)

Parodos, įvyksiančios Illinois Center, Čikagos vidurmiestyje, liepos 1-7 d. koordinatore Marija Kriaučiūnienė. Paroda ruošia X tautinių šokių šventės programa.

va sekti studentus, nes jie dar neprityrę truputį baiminosi, daugumai tai buvo pirmas koncertas. Tačiau šokant tai viename, tai kitame veide praskvito šypsnyčiai ir vėl užgeso, nes jie taip stengėsi nesuklysti. Bet jų pastangos nenuėjo veltui.

Nepaisant išgaščių, jie linksmi ir labai puikiai sušoko šokių pyne: „Trepšiuok“, „Pliauškučių“ ir „Šitam dideliu būry“. Iš tikrųjų ir buvo didelis būrys, nes šoko net du rateliai.

Po jaunių buvo „Varkijietis“, kadriilo pobūdžio šokis, kurį studentai atliko puikiai. Ypač grakščiai ir išdidiškai šoko vyrai!

Pagalau subėgo ir jauniausieji „grandinukai“ – vaikučiai, kuriuos kaip visuomet publika sutiko su dideliu malonumu, ir kurių šokiais, žvilgsniais, karštais net ir „pasistumdymais“, džiaugėsi ir gerėjosi! Subėgė šie „viso kaimo vaikai“ pirmiausia, vadovės skatinami, pasisveikino vienas su kitu: „Laba diena su vištiena!“ O po to, garsiai dainuodami (talkinant studentams), labai linksmai pašoko visą eilę folklorinių žaidimų: „Duok man savo rankas“, „Oželai“, „Šarkelė šoka“ ir „Du gaideliai“. Kiek daug jie susilaukė katųčių iš susirinkusių tėvelių, senelių, giminių. Kiek daug juos filmavo, fotografavo!

Vos išbėgo vaikučiai, jau subėgo jauniajai ir truputį daugiau atsipalaidavę, labai vikriai sušoko „Čigonėlį“. Po jų buvo studentų „Gailingis“, šokamas su varpeliais. Visi šokėjai pasijutė lyriškiu bei švelnumu, tiek šokio judesiuose, tiek varpelių naudojime. Ypačiai buvo pastebima baletmeisterio įtaka mergaičių judesiuose.

Po jų mažieji sušoko „Kalvelį“ – šypsnių kėlė jų „Žilvitis“, bet vaikai gerai išmokyti, nepasitę ir net grįžo tiksliai į savo vietas.

Studentai dar vieną kartą padėdavo talentus „Žilvitiui“ kadriylei. Tai sudėtingas šokis, susidedantis iš kelių dalių, kurį jie atliko kaip profesionalai.

Vaikučiams teko garbė sušokti paskutinį šokį, taip linksmai, kad visa salė jiems plojo ilgai, ilgai! „Šokome visi, ir batuoti, ir basi“!

Greitai pasibaigė programa, ir subėgo visi grandietėliai – nuo mažiausio iki didžiausio – sušokti finalą. Publika negailėjo ilgų plojimų ir „valio, valio!“ Visiems šokėjams išsirikia, buvo pristatyta „Grandies“ vadovė Violeta Smieliauskaitė Fabianovich, ji – X šokių šventės meno vadovė. Savo garbės rankomis ji surenka glėbį pabertų pavasario žiedų ir duoda jiems bendrą tikslą – pamilti lietuvišką tautinį šokį, bei dainą ir žodį.

Buvo pristatyta eilė asmenų, kurie prisidėjo prie „Grandies“ ansamblio koncerto: muzikinė palyda – Darius Polikaitis; baletmeisteris – Gintaras Grinkevičius. Taip pat studentų ratelio mokytojos: Violeta Fabianovich, Dalia Bilaitytė, Reda Ardytė Plūrienė, jaunučių ratelių mokytojai – Vida Brazaitytė, Marius Polikaitis; vaikų ratelių mokytojos – Rima Polikaitytė, Tania Mikaitytė, padėjėjai – Dainius Brazaitis, Krista Šilimaitytė. Koncerto fotografas – Zigmas Degutis.

Šokėjai vis šaukė „valio“ savo vadovams ir ilgai plojo. „Spindulio“ ansamblio vadovė Rasa Poškočienė pasveikino „Grandį“ ir jos vadovę, savo draugę Violetą, palinkėjo daug sėkmės, vadovaujant šokių šventėje ir įteikė puokštę gelių.

Pagal įprastą „Grandies“ tradiciją kai kurie šokėjai buvo apdovanoti „Grandies“ ženkliu (tie, kurie šoka 5 metus, 10 metų ir daugiau kaip 10 metų). Vadovė V. Fabianovich vi-

Sekmadienį, gegužės 5 d., Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, Lietuvos konservatorių/Tevynės sąjungos rėmėjai suruošė popietę su svečiais iš tėvynės: Seimo nare Laima Andrikiene ir prof. Vytautu Landsbergiu. Nuotraukoje – rengėjai ir popietės prelegentai. Iš kairės: Vytenis Lietuvininkas, Albertas Kerelis Tevynės sąjungos rėmėjų Čikagos skyriaus pirm., Asta Banionytė, JAV LB Krašto valdybos įstaigos Washington, DC, vedėja, Laima Andrikiene, prof. Vytautas Landsbergis, JAV LB Krašto valdybos pirm. Regina Narušienė, Algirdas Štepaitis ir Vytautas Peseckas. Nuotr. Vytauto Jasinevičiaus

AMERIKOS LIETUVIŲ RADIJAS KALBA MUMS – JAU 30 METŲ!

Gegužė – švenčių, pokylių, jubiliejų, sukaktuvių mėnuo. Vienas iš tų jubiliejų vertas lietuvių visuomenės dėmesio – Amerikos Lietuvių radijo 30-metis.

Tik sukaktį dešimtmečius sukuringą greitį ir nustembam, nuddžiungam, kad toji upė ne viską nuplūkdė be prasmės ir atminimo.

Štai, Amerikos Lietuvių radijas, kaip blizgantis akmenėlis laiko srovės ir gelmes nenuridentas, kalba ir mus jau 30 metų! Nesensta jis, kaip ir jo vadovas Anatolijus Šlutas. Į Zodiako ženklų juostą reikėtų įkelti radijo siųstuvą ir televizijos ekraną, nes po tomis „žvaigždėmis“, be abejo, jis gimė.

Anatolijaus susijavėjimas komunikacinėmis sistemomis nuvedė jį ne tik į radijo programos įsteigimą ir sėkmingą jai vadovavimą, bet atidengė JAV lietuviams magiškąją televizijos ekraną.

Jeigu nelengva išlaikyti etninę radijo valandėlę žiauriame Čikagos tautybių ir rasių konkurencijoje, tai išlaikyti televizijos kanale reikėjo apskrumo, užsispyrimo, drąsos ir vilties. Tai buvo tarsi baidarės plūdiuravimas skersai „Titanico“ kelio. Bet ta Anatolijaus „baidarė“ išsilaikė „kursė“ net 12,5 metų!

Su malonumu prisimenu tuos nervingus pusvalandžius

siems padėjo už atsilankymą, I. ir L. Kriaučiūnams už 1,000 dol. auką ir ragino visus toliau puoselėti lietuvišką kultūrą. Užbaigė savo linkeėjimus sakydama „Iki pasimatymo Šokių šventėje!“

Kun. A. Saulaitis sukalbėjo jaunimui labai pritaikytą invokaciją ir visi buvo pakviesti ypatingai gardžiai vakarienei, kurią pateikė „Racine Bakery Deli“. „Žiburio“ orkestras grojo vakaro pasilinksminimui, o tėveliai ir svečiai gavo progą stebėti savo jaunimą šokio sukury.

S. Radvilienė

Lisa Bacevičiūtė su mamyte Laima motinos-vaiko renginyje „Žiburiu“ Montessori mokyklėlėje, Lemonte.

Nuotr. Gintarės Thaus

WCIU-TV stoties 43-me aukštė, kada visi, nuo pranešėjos iki „commercial“ skriptų skaitytojų ir Wm. Lewis parduotuvės kailių modeliutojų, užpuodruodavom prakaituotas kaktas ir stori išdažydavom drebančias lūpas. Visi – savamoksliai, visi – pradžiai prieš neatlaidžią TV kameros akį... Tik vienas „Lietuviai Televizijoje“ direktorius – Anatolijus Šlutas – būdavo čia savas, plaukiąs per rizikingą, bet jam taip mielą, komunikacijos kanalą. Ir kai nuskambėdavo lietuviškas „labanakt“ ir numirguliuodavo stilizuotas Vytis melsvam ekrane, visi atsidusę stebėdavomės, kad, štai, lietuviškas žodis jau pasiekė mus ne tik garsu, bet ir vaizdu.

Grįžtant prie Amerikos Lietuvių radijo, džiaugtis taip pat yra ko. Kiekvieną sekmadienį mus prižadina „Gedimino pilys“ trišpalvę iškelsiu...“ daina ir, jei šeštadienį pamiršom paskaityti paskutinį „Draugo“ puslapį, Anatolijus mums primena kas, kada ir kur įvyks sekmadienį lietuviškame Čikagos pasaulyje. Čia girdim sporto žinias, (vad. E. Sulaitis) ir kaip sekasi mūsų didiesiems – Sabonui ir Martilionui; skamba lietuviškųjų koncertų ir operų muzika, adv. P. Žumbakis duoda politinių komentarus, dr. J. Adomavičius – sveikatos patarimų. Su įdomiais pokalbiais apie Lietuvą Amerikos Lietuvių radijui iš Australijos talkina buvęs Lietuvos konsulas dr. Algis Kabaila; malonių balsu daug įvairių žinių perduoda nuolatine radijo talkininke Sigita Tylienė.

Šios radijo valandos tonas – šeimyniško pokalbio (ne veltui A. Šlutas anksčiau vadovavo net 2 valandų „radio talk show“); nuotaika ir mintis – už sėkmingesnę, nuo nesenos praeities stereotipų laisvesnę, Lietuvą.

Amerikos Lietuvių radijas 30 metų kalba mums, pasisnėka su mumis, gyvuoja dėl mūsų. Dabar geriausias laikas jo klausytojams padėkoti už lietuvišką žodį ir ištvermę atvykstant į jubiliejinį pokylį šį šeštadienį, gegužės 11 d., 7 v.v. Jaunimo centre.

Ateikim! Kaip liaudis sako, nepasididžiukim, nes ši radijo valanda yra mūsų lietuviško gyvenimo mozaikos praeities ir dabarties dalis. O jei norėsime – ir ateities.

Nijolė Jankutė

LIETUVIŲ FONDAS SKIRSTYS PELNĄ

Praejusią savaitę Lietuvos fondas išsiuntė LF tarybos pirmininko Vytauto Kamanto kvietimus į pirmąjį šių metų LF Pelną skirstymo komisijos posėdį, kuris įvyks penktadienį, gegužės 10 d. Pasaulio lietuvių centre, Lemonte. Į posėdį pakviesti LF PSK nariai dr. Gediminas Balukas, Juozas Baužys, Petras Kaufmanas, Daina Kojelytė, dr. Vytas Narutis, Vilija Sužiedelienė, jų antrininkai Gintaras Čepas ir Vaclovas Momkus, LF valdybos pirmininkas Povilas Kilius, LF garbės komiteto pirmininkas dr. Jonas Valaitis, JAV LB tarybos prezidento pirmininkas dr. Zigmas Brinkis ir JAV LB Krašto valdybos pirmininkė Regina Narušienė.

Darbotvarkėje bus komisijos pirmininko-ės ir sekretoriaus-ės rinkimai, stipendijų pakomisijos sudarymas ir kiti reikalai. Po to prasidės paramos prašančių institucijų ir asmenų apklausa, kurioje savo prašymus aiškinti paprašytos JAV LB KV Kultūros tarybos pirmininkė Alė Kėželiene, JAV LB KV Švietimo tarybos pirmininkė Regina Kučienė, JAV LB KV pirmininkė Regina Narušienė ir Lituanistikos tyrimo ir studijų centro dr. Jonas Račkauskas.

Stipendijų pakomisijos posėdis bus gegužės 17 dieną, o pelno skirstymo posėdis įvyks šeštadienį, birželio 1 dieną. Lietuvių fondas gavo 119 visokių prašymų iš JAV, Lietuvos ir kitų kraštų virš dviejų ir pusės milijono dolerių sumai ir papildomai 157 prašymus stipendijoms kelių šimtų tūkstančių dolerių sumai. Viso 276 asmenų ar organizacijų prašo arti trijų milijonų dolerių paramos. LF taryba yra davusi 350,000 dol. pirmajam šių metų pelno skirstymui, tad LF Pelną skirstymo komisija turės nelengvą darbą.

LF inf.

Pernai rudenį Pasaulio lietuvių centre ruoštas „Moters savaitgalis“ buvo labai sėkmingas ir dalyviai pageidavo jį paversti tradicija – tėti kasmet. To paskatintas, Pasaulio lietuvių centro renginių komitetas tokį savaitgalį planuoja š.m. spalio 25, 26 ir 27 d. Rengėjos kreipiasi į lietuves moteris, besidominčias „Moters savaitgalio“ renginiu, atsiųsti savo pageidavimus, patarimus, ką norėtų išgirsti, kokios temos įdomios, aktuales, taip pat prašo siųlyti prelegentes. Labai svarbu, kad kuo daugiau moterų pareikštų savo nuomonę, todėl mieliai laukiama atsakymų. Laiškus su pageidavimais ir patarimais siųsti: Bronėi Nainienei, 7 Glenview Lane, Lemont, IL 60439.